

Türkiye'nin Farklı Yörelere Ait Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Dersiyle İlişkilendirilmesi¹

²Ömer TUNA, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, omertn06@gmail.com, Türkiye, 0009-0002-7113-6311

Türkan ÇELİK, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, turkancelik@kilis.edu.tr, Türkiye, 0000-0001-8380-9419

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Geliş : 24.09.2025 Kabul: 30.12.2025 Makale türü: Araştırma Makalesi	Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen halk türkülerinin, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan değer, beceri ve öğrenme alanları ile ilişkisinin tespit ederek uygulama örnekleri sunmaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemi bağlamında doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını TRT Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi'nin birinci ve ikinci ciltlerinden yer alan 84 türküden oluşmaktadır. Verilerin çözümlemesinde içerik analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda halk türkülerinde en çok yer alan değerlerin "sevgi", "duyarlılık", "sorumluluk" ve "sabır" olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, halk türkülerinin bireylerin duyuşsal gelişimini destekleyebilecek güçlü içeriklere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Alan becerileri açısından ise Türkülerde en çok; "zamanı algılama ve kronolojik düşünme", "mekânsal düşünme" ve "tarihsel empati" ön plana çıkmaktadır. Elde edilen bulgular, halk türkülerinin kültürel miras taşıyıcısı olmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayan güçlü birer öğretim materyali olduğunu da göstermektedir. Bu bağlamda halk müziği, Sosyal Bilgiler öğretiminde hem değer aktarımı hem de alan becerilerinin kazandırılması açısından işlevsel ve özgün bir öğretim materyali olarak kullanılabilir. Ayrıca çalışma sonucunda halk türkülerinin öğretim sürecine dâhil edilmesi sürecine ilişkin uygulama örnekleri sunulmuştur.
Atıf	Anahtar kelimeler: sosyal bilgiler, değerler, beceriler, halk türkeleri Tuna, Ö., & Çelik, T. (2025). Türkiye'nin farklı yörelere ait halk türkülerinin sosyal bilgiler dersiyle ilişkilendirilmesi. <i>International Journal of Progressive Studies in Education</i> , 3(2), 40-71. https://doi.org/10.5281/zenodo.18108744

The Integration of Folk Songs from Different Regions of Turkey into the Social Studies Course

Ömer TUNA, Kilis 7 Aralık University, omertn06@gmail.com, Türkiye, 0009-0002-7113-6311

Türkan ÇELİK, Kilis 7 Aralık University, turkancelik@kilis.edu.tr, Türkiye, 0000-0001-8380-9419

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 24.09.2025 Accepted: 30. 12. 2025 Article type: Research article	The purpose of this study is to examine the relationship between folk songs selected from Turkey's seven geographical regions and the values, skills, and learning areas included in the Social Studies curriculum, and to present instructional practice examples. The study was designed as qualitative research and conducted using the document analysis method. The data source of the study consists of 84 folk songs selected from the first and second volumes of the TRT Turkish Folk Music Anthology of Verbal Works. Content analysis was employed to analyze the data. The findings revealed that the most frequently emphasized values in the folk songs were <i>love, sensitivity, responsibility, and patience</i> . This result indicates that folk songs contain rich content capable of supporting individuals' affective development. In terms of domain-specific skills, the most prominent skills identified in the folk songs were <i>perceiving time and chronological thinking, spatial thinking, and historical empathy</i> . The findings demonstrate that folk songs not only serve as carriers of cultural heritage but also function as effective instructional materials that contribute to students' affective development. In this context, folk music can be utilized as a functional and original instructional resource in Social Studies education for both values education and the development of domain-specific skills. In addition, the study presents practical examples regarding the integration of folk songs into the instructional process.
	Keywords: social studies, values, skills, folk songs

¹ Bu çalışmanın özeti, XI. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

²Sorumlu yazar (Corresponding author)

GİRİŞ

Kültür, bir toplumun veya topluluğun sahip olduğu manevi, sanatsal, zihinsel, estetik ve duygusal öğelerin bütününe kapsayan; bireylerin değer yargılarını, inanç sistemlerini, geleneklerini ve yaşam biçimlerini içeren ve kuşaktan kuşağa aktarılması beklenen toplumsal bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Bahar vd., 2016). Türk Dil Kurumuna göre ise kültür, “bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü” olarak ifade edilmektedir (TDK). Bu bağlamda, toplumların kimliğini inşa eden ve geçmişle gelecek arasında bir bağ kuran en temel unsurlardan biri kültürel mirastır. Kültürel miras, yalnızca fiziksel ya da maddi unsurları değil; aynı zamanda bir toplumun değerlerini, tarihsel birikimini ve ortak kimliğini yansıtan anlamlı ve çok boyutlu bir bütünlüğü ifade etmektedir. Bu kapsamda kültürel miras, dini ve sosyal yapılar, kalıntılar ile eski yerleşim alanları gibi somut ve etkileşime açık unsurların yanı sıra; edebiyat, dil, müzik, tören, ayin, şiir ve dans gibi soyut kültürel öğeleri de içermektedir (Şahin, 2009; Kuşçuoğlu ve Taş, 2017). Temizyürek ve Baş’a (2024) göre, kültürel miras yalnızca tarihsel bilgiyle sınırlı kalmamakta; bireylerin ve toplumun hayatında derin ve yönlendirici bir anlam taşıyarak, değerlerin kuşaktan kuşağa aktarımında kilit bir rol üstlenmektedir. UNESCO’nun (2020) yayımladığı küresel eğitim stratejisi de bu görüşü destekler niteliktedir. Strateji, eğitimin sadece bilişsel bilgi aktarımıyla yetinmemesi; aynı zamanda bireylere değer, tutum ve davranış kazandıracak biçimde yapılandırılması gerektiğini açıkça ifade etmektedir. Etkili vatandaş yetiştirmede önemli bir role sahip olan Sosyal Bilgiler dersi, kültürel miras eğitimi ve gelecek kuşaklara aktarımı açısından değerli bir konuma sahiptir. Toplumlar, var oldukları günden itibaren kendi kültürlerini oluşturarak gelecek kuşaklara aktarma çabası içinde olmuşlardır; bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersi, kültürel mirasın aktarımında kritik bir işlev görmektedir (Özbaş, 2009; Safran, 2011). Avcı ve Memişoğlu’nun (2016) çalışması, güncel Sosyal Bilgiler öğretim programında kültürel miras konularının yeterince kapsamlı ele alınmadığını ortaya koymakta ve bu içeriğin daha sistematik ve planlı bir biçimde programa kazandırılması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum, kültürel mirasın değerler eğitimiyle olan ilişkisini daha güçlü ve görünür kılmının önemine işaret etmektedir.

Sosyal Bilgilerde Halk Müziğinin Değer Aktarımındaki Rolü

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin yaşadıkları çevreyi, toplumsal yapıyı ve kültürel geçmişi tanımalarını; aynı zamanda birey olarak kendilerini değerlerle donatmalarını ve toplumsal rollerini anlamlandırmalarını hedefleyen disiplinler arası bir öğrenme alanıdır. Kolaç ve Özer’e (2018) göre bu ders, yalnızca bilişsel gelişimi değil; aynı zamanda duyuşsal alanı da kapsayacak şekilde öğrencilerin tutum ve değer geliştirmelerine katkı sağlamalıdır. Bu bağlamda halk edebiyatı ve müziği gibi kültürel öğelerin, öğrencilerin estetik duyarlılıklarını artırmanın yanı sıra, duyuşsal farkındalıklarını geliştirme açısından da sosyal bilgilere önemli katkılar sunabileceği söylenebilir. Ancak Bayram (2021), Sosyal Bilgiler öğretiminde sözlü ve yazılı edebî ürünlerin kullanımına dair yapılan akademik çalışmaların sınırlı olduğunu ifade etmekte ve bu alanda daha fazla planlı, sistematik uygulamaların gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu durum, geleneksel kültürel içeriklerin yalnızca yardımcı materyal olarak değil;

eğitim programının ayrılmaz bir parçası olarak daha bilinçli biçimde yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Toplumların tarihsel belleğini, duygularını ve değer dünyasını yansıtan en güçlü sözlü kültür ürünlerinden biri olan halk müziği, kuşaklar arası bir aktarım aracı olarak özel bir yere sahiptir. Biçer (2024), halk müziği eserlerinin sadece estetik bir beğeni aracı olmadığını; aynı zamanda içinde barındırdığı tarihsel ve kültürel anlamlarla bir yörenin sosyal hafızasını yansıttığını belirtmektedir. Türküler aracılığıyla bir bölgenin geçmişine dair izler sürmek mümkündür. İlhan (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırma, halk türkülerinde en baskın değer “sevgi” olduğunu belirtmekte; ayrıca “dostluk” gibi diğer sosyal değerlere de kayda değer ölçüde yer verildiğini ortaya koymaktadır. Buna paralel olarak, Turhan ve Kova’nın (2012) çalışmalarında ise halk ozanlarının eserlerinde adalet, dürüstlük, hoşgörü, birlik ve beraberlik gibi temel insani değerlerin yoğun bir şekilde işlendiği görülmüştür. Bu bulgular, halk türkülerinin toplumsal değerlerin aktarımında önemli bir işlev üstlendiğine işaret etmektedir. Tüm bu bulgular, halk müziğinin yalnızca kültürel bir zenginlik değil; aynı zamanda değerler eğitimi sürecinde kullanılabilecek etkili bir pedagojik araç olduğunu göstermektedir.

İlgili Literatür ve Çalışmanın Önemi

Toplumların ortak hafızasını şekillendiren unsurların başında gelen halk müziği, özellikle de halk türkülerinin, bireysel ve toplumsal değerlerin taşıyıcısı olarak eğitsel bir potansiyel olduğu görülmektedir. Biçer’in (2024) TRT müzik arşivinde yaptığı içerik analizine göre, Aksaray yöresine ait 23 türküde yer alan sevgi, sorumluluk ve saygı gibi değerlerin, Millî Eğitim Bakanlığı’nın tanımladığı kök değerlerle doğrudan örtüştüğü belirlenmiştir. Bu bulgu, halk müziğinin yalnızca estetik değil, aynı zamanda pedagojik bir işlev taşıdığını da açıkça ortaya koymaktadır. Buna paralel olarak, halk ozanlarının eserleri üzerinden yapılan çalışmalar da türkülerin değer aktarımında güçlü bir araç olduğunu göstermektedir. Örneğin Turhan ve Kova (2012), Neşet Ertaş, Âşık Mahzuni Şerif, Âşık Veysel ve Özay Gönülüm’ün eserlerinde adalet, dürüstlük, hoşgörü ve birlik gibi temel insani değerlerin etkileyici bir biçimde işlendiğini saptamıştır. Bu sonuçlar, halk müziğinin değerler eğitimi kapsamında daha fazla dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Önal ve diğerlerinin (2023) Kırşehir türkülerine yönelik çalışmasında ise, Neşet Ertaş’a ait eserlerin büyük bölümünde sevgi temasının ön planda olduğu ve bu temanın dostluk, saygı gibi başka değerlerle birlikte işlendiği vurgulanmıştır. Benzer biçimde İlhan’ın (2023) Âşık Daimî’ye ait türküler üzerinde yaptığı analizde de sevgi ve dostluk değerlerinin ön plana çıktığı, ancak sabır gibi bazı değerlerin yeterince temsil edilmediği ifade edilmiştir. Öte yandan halk müziğinin eğitim ortamında nasıl yapılandırılabileceği konusunda literatürde önemli boşluklar olduğu göze çarpmaktadır. Bayram’ın (2021) yaptığı lisansüstü tez taraması, sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin kullanımına dair araştırmaların hem sayısal hem de yöntemsel olarak yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmaların çoğunda içerik tespitine odaklanıldığı, fakat bu içeriklerin sınıf içi uygulamalara nasıl dönüştürülebileceği konusunun sınırlı kaldığı görülmektedir. Buna karşılık Gülüm

ve Ulusoy'un (2008) gerçekleştirdiği deneysel çalışmada, göç konusunun halk türkülerinden faydalanarak işlendiği sınıfta öğrencilerin konuya daha aktif katıldıkları ve göçün kültürel, coğrafi, sosyal boyutlarını daha derinlikli kavrayabildikleri saptanmıştır.

Halk kültürüne ait ürünlerin eğitimdeki yeri üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da bu ürünlerin özellikle Sosyal Bilgiler öğretim programı bağlamında sistemli ve bütüncül biçimde nasıl kullanılabileceğine dair araştırmalar sınırlı kalmıştır. Bu boşluk, birçok akademik çalışmada açıkça dile getirilmektedir. Örneğin Bayram (2021), sözlü ve yazılı edebî ürünlerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanımına yönelik yapılan araştırmaların içerik ve kapsam açısından yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde, halk müziğinin eğitimdeki potansiyeline dikkat çeken çalışmalarda da uygulamaya dönük model eksikliği göze çarpmaktadır. Turhan ve Kova (2012), halk müziğinin özellikle değerler eğitimi açısından önemli katkılar sunabileceğini belirtmekle birlikte, bu potansiyelin eğitim ortamlarına ne ölçüde yansıtılabildiğine dair ciddi eksiklikler olduğunu ifade etmektedir.

Bazı içerik analizi çalışmaları, halk türkülerinin değer aktarımı açısından önemli bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. İlhan (2023), yaptığı analizde türkülerde en çok “sevgi” değerinin öne çıktığını; “dostluk” gibi diğer değerlerin de dikkate değer bir sıklıkta yer aldığını tespit etmiştir. Önal ve diğerleri (2023) ise Neşet Ertaş'ın türkülerinde “sevgi” temasının neredeyse tüm eserlerde bulunduğunu belirtmiştir. Turhan ve Kova'nın (2012) çalışmasında da adalet, saygı, dürüstlük, hoşgörü gibi birçok değer türküler aracılığıyla etkili biçimde işlendiği gösterilmiştir. Yılmaz ve Açar (2021) ise TRT repertuarı temelinde yürüttükleri araştırmada Erzincan yöresine ait türkülerde adalet, aşk, ahlak, cesaret gibi değerlerin belirgin biçimde yer aldığını frekans analizleriyle ortaya koymuştur. Gülüm ve Ulusoy'un (2008) deneysel çalışması ise türkülerin, sosyal bilgiler öğretiminde kültürel, sosyal ve coğrafi olguların anlaşılmasına katkı sunduğunu göstermektedir.

Problem Durumu

Halk türkülerinin toplumsal değerlerin aktarımında ve kültürel mirasın korunmasında önemli bir işlev üstlendiği literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, bu eserlerin Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan değerler, alan becerileri ve öğrenme alanlarıyla nasıl ilişkilendirilebileceğine ve eğitim ortamlarında nasıl sistematik biçimde kullanılabileceğine ilişkin çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut araştırmaların büyük bölümünün, halk türkülerinde yer alan değerlerin tespitine odaklandığı; ancak bu içeriklerin öğretim programı bağlamında bütüncül bir çerçevede ele alınarak sınıf içi uygulamalara dönüştürülmesine yönelik açıklamaların yetersiz kaldığı dikkat çekmektedir. Bu durum halk türkülerinin özellikle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler öğretim programı bağlamında nasıl daha etkili ve işlevsel biçimde kullanılabileceği sorunu gündeme getirmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerine ait halk türkülerinin içeriklerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler öğretim programındaki değer, beceri ve öğrenme alanlarıyla nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu ortaya koymaktır. Bu kapsamda, halk türkülerinin öğretim programındaki yapılarla tematik uyumunun tespit edilmesi ve bu bağlamda öneriler sunulması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında yürütülmüştür. Nitel araştırmalar; bireylerin deneyimlerini, olaylara yükledikleri anlamları ve sosyal gerçeklikleri doğal bağlamı içerisinde ele almayı amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu yönüyle nitel araştırmalar, araştırmacıya esnek düşünme ve yorum yapabilme olanağı sunmaktadır.

Araştırmada veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi; araştırmaya konu olan olgu ve olaylara ilişkin yazılı ve görsel materyallerin sistematik biçimde incelenmesini içeren bir veri toplama tekniğidir (Ocak, 2019). Bu teknik, mevcut belgeler aracılığıyla araştırma probleminin tarihsel ve içeriksel bağlamda daha derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlamaktadır (Kıral, 2020).

Bu kapsamda çalışmada; daha önce yayımlanmış akademik çalışmaların yanı sıra Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni” ve “TRT Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi”nin birinci ve ikinci ciltleri doküman incelemesi yoluyla incelenmiştir. Türkü metinleri, içerik analizi yoluyla çözümlenmiş; metinlerde yer alan değerler ve alan becerileri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, betimsel analiz yoluyla düzenlenerek “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ve “2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı” çerçevesinde yer alan öğrenme alanlarıyla ilişkilendirilmiştir.

Veri Kaynağı ve Verilerin Analizi

Bu araştırmanın temel veri kaynağı, TRT tarafından yayımlanan Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi’nin birinci ve ikinci ciltleridir (TRT, 2006a; TRT, 2006b). Öyle ki TRT repertuarı, yalnızca müzikal anlamda değil, eğitimsel içerik açısından da literatürde sıklıkla başvuru alan bir kaynak niteliğindedir. Örneğin Biçer (2024), Aksaray yöresine ait halk türkülerini temel aldığı çalışmada, TRT kaynaklarını kullanarak bu eserlerin hem sözlü hem de müzikal açıdan kök değerlerle ilişkisini ortaya koymuştur. Benzer biçimde Yılmaz ve Açar (2021), Ali Ekber Çiçek’e ait türküler TRT repertuarı üzerinden belirleyerek analiz etmiştir.

Bu çalışmada da TRT tarafından yayımlanan iki ciltlik eserde yer alan yüzlerce türkü arasından, her coğrafi bölgeyi temsilen 12’şer adet olmak üzere toplam 84 halk türküsü seçilmiştir. Bu çalışmada türkülerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Türkülerin belirlenmesinde temel ölçütler; eserin TRT tarafından yayımlanan *Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi*’nin birinci veya ikinci cildinde yer alması, sözlü içeriğinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Ortak Metni’nde yer alan değerler, alan becerileri ve öğrenme alanlarıyla ilişkilendirilebilir nitelikte olması, sözlerinin öğrencilerin yaş ve gelişim düzeyine uygun içeriklere sahip olması ve Türkiye’nin yedi coğrafi bölgesini temsili sağlayacak şekilde dengeli bir dağılım göstermesidir. Bu ölçütler doğrultusunda her coğrafi bölgeden 12 türkü seçilerek toplam 84 halk türküsü araştırma kapsamına alınmıştır.

TRT Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi, yalnızca popüler eserleri değil; anonim ve anonim olmayan, derleyeni bilinen, farklı yörelere ve temalara ait çok sayıda halk türküsünü bir arada sunan kapsamlı bir derleme niteliğindedir. Antolojide yer alan her bir türküyeye ilişkin olarak yöresi, söz yazarı, bestecisi, derleyeni ve repertuvar bilgileri ayrıntılı biçimde verilmiştir. Bu yönüyle söz konusu eserler, Türk halk müziği repertuvarını içerik ve çeşitlilik açısından temsil edici bir veri kaynağı oluşturmaktadır. Bu çalışmada türkülerin seçiminde popülerlik ya da anonimlik tek başına bir ölçüt olarak kullanılmamış; eserlerin sözlü içeriklerinin “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ve “2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”nda yer alan değerler, alan becerileri ve öğrenme alanlarıyla ilişkilendirilebilirliği temel alınmıştır. Seçilen türküler, sözlü içerikleri açısından ayrıntılı biçimde çözümlenmiş; bu içeriklerin “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ile “2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Ortak Metni”nde yer alan değerler, alan becerileri ve öğrenme alanlarıyla ilişkisi değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada elde edilen veriler doküman analizi bağlamında incelenmiştir. Kırıl’a (2020) göre doküman analizi, araştırmalarda bilgi kaynağı olarak kullanılan basılı ya da dijital belgelerin sistematik bir yaklaşımla toplanması, içerik açısından incelenmesi ve yapılandırılmış bir çerçevede yorumlanmasını içeren nitel bir veri toplama ve analiz yöntemidir. Öte yandan verilerden elde edilen en küçük anlamlı birimden en büyük anlamlı birime doğru sistematik analiz için de içerik analizinden istifade edilmiştir. İçerik analizi ise yazılı ya da görsel verileri belirli kategorilere ayırarak sistematik bir şekilde inceleme imkânı sunar (Özdemir, 2011, s. 335). Bu yöntemin, araştırma bulgularını yapılandırma ve hedef kitleye aktarılabilir kılma noktasında önemli katkılar sunduğu da belirtilmektedir (Çalık & Sözbilir, 2014, s. 34).

Analiz süreci, belirli aşamalar doğrultusunda yürütülmüştür. İlk aşamada, TRT Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi’nin birinci ve ikinci ciltlerinden seçilen ve Türkiye’nin yedi coğrafi bölgesini temsilen belirlenen 84 halk türküsü, sözlü içerikleri açısından incelenmiştir. Türkülerin dizeleri satır satır okunmuş; içerdiği değerler ve alan becerileri içerik analizi yoluyla kodlanarak tabloleştirilmiştir.

İkinci aşamada, elde edilen bu kodlar “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ve “2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Ortak Metni” temel alınarak değerlendirilmiş; kodların sınıf düzeyi, öğrenme alanı ve öğrenme çıktılarıyla örtüşüp örtüşmediği analiz edilmiştir. Örneğin, bir dizede yer alan “*Vurur cidasını kahraman olur*” ifadesi vatanseverlik değeriyle ilişkilendirilirken; “*Odur yâri götüren*” ifadesi mekânsal düşünme becerisi kapsamında değerlendirilmiştir.

Tespit edilen bu eşleşmeler analiz tablolarına aktarılmış; her bir kategori frekans verileriyle desteklenmiş ve tablolara açıklayıcı örnekler eklenmiştir. Böylece halk türkülerinin, Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan değerler, beceriler ve öğrenme alanlarıyla olan ilişkisi sistematik bir biçimde ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada frekans verileri, bulguların görünür kılınması ve eğilimlerin betimlenmesi amacıyla kullanılmıştır. Ancak araştırmanın temel amacı, halk türkülerinde yer alan değer ve alan becerilerinin nicel dağılımını ölçmekten ziyade, bu unsurların Sosyal Bilgiler öğretim programı ve “Türkiye Yüzyılı

Maarif Modeli” bağlamında nasıl anlamlandırılabilceğini ortaya koymaktır. Bu nedenle analiz süreci, nicel karşılaştırmalardan çok nitel içerik çözümlemesine odaklanmış; yüzde, oran ya da istatistiksel karşılaştırmalar gibi nicel içerik analizi unsurlarına yer verilmemiştir.

BULGULAR

Bu araştırmanın bulgularında Türkiye’nin 7 coğrafi bölgesinden seçilen halk türkülerinin içerikleri, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan değerler ve alan becerileri ile ilişkilendirilmiştir. Her coğrafi bölgeden 12 türkü temel alınarak yapılan içerik analizinde, değerlerin tekrar sıklıkları belirlenmiş ve bu veriler tablolarla sunulmuştur. Tablo açıklamalarında belirtilen bulgular, bu 12 türkünün içeriklerine dayalıdır. Analiz edilen türkülerin sözlerinden alınan örnek dizelerle, değer ve beceri temalarının nasıl yansıtıldığı açıklamalarda detaylandırılmıştır.

Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Değerleriyle Coğrafi Bölgelere Göre İlişkisi

Bulgular halk türkülerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan değerlerle anlamlı ve çeşitli düzeylerde ilişkilendirilebildiğini ortaya koymuştur. Bulgulara göre, farklı coğrafi bölgelerden seçilen halk türkülerinin içeriklerinde yer alan temaların; vatanseverlik, dayanışma, yardımlaşma, sorumluluk, sevgi, saygı ve kültürel mirasa duyarlılık gibi programda vurgulanan temel değerlerle örtüştüğü belirlenmiştir. Türkiye’nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen halk türkülerinin değerlerle ilişkisine ilişkin bulgular, aşağıda sırasıyla sunulmaktadır.

İç Anadolu Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. İç Anadolu bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“Yiğitler Silkinip Ata Binende”	Sivas	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Estetik, Sabır, Sorumluluk, Saygı”
“Gesi Bağları”	Kayseri	“Aile Bütünlüğü, Duyarlılık, Merhamet, Sevgi, Sorumluluk”
“Bahçada Gül Ağacı”	Kırşehir	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik, Aile Bütünlüğü, Merhamet, Saygı, Mütevazılık”
“Kesik Çayır Biçilir”	Yozgat	“Aile Bütünlüğü, Duyarlılık, Merhamet, Mütevazılık, Sevgi”
“Sabag Güneşi Doğmuş”	Sivas	“Dostluk, Duyarlılık, Merhamet, Saygı, Sevgi, Sorumluluk”
“Uzun İnce Bir Yoldayım”	Sivas	“Çalışkanlık, Duyarlılık, Sabır, Sevgi, Sorumluluk”
“Kır At Bu Dağları” “Aşmalı Bugün”	Sivas	“Dostluk, Duyarlılık, Merhamet, Mütevazılık, Sabır, Sevgi, Sorumluluk”
“Sarı Buğday Başıyım”	Tokat	“Duyarlılık, Estetik, Merhamet, Sevgi”
“Taşa Basma İz Olur”	Kayseri	“Aile Bütünlüğü, Duyarlılık, Merhamet, Saygı, Sevgi”
“Sarı Yazma Oyası”	Ankara	“Duyarlılık, Merhamet, Saygı, Sevgi”
“Anlatam Derdimi Dertsiz İnsana”	Ankara	“Çalışkanlık, Duyarlılık, Merhamet, Sabır, Sevgi, Sorumluluk”
“Kul Olayım Kalem Tutan Ellere”	Sivas	“Duyarlılık, Estetik, Merhamet, Sevgi”

İç Anadolu türkülerinde en sık tekrar eden değerler duyarlılık (12), sevgi (11) ve merhamet (10) olmuştur. Bunları sorumluluk, saygı, estetik, sabır ve aile bütünlüğü değerleri izlemiş; mütevazılık, çalışkanlık ve vatanseverlik ise daha düşük düzeyde görülmüştür.

“Gesi Bağları” türküsünde geçen “*Atma anam atma şu dağların ardına / Kimseler yanmasın anam yansın derdime*” dizeleri duyarlılık değerini; “Sarı Yazma Oyası” türküsündeki “*Hadi gülüm gel yanıma / Hadi yârim gir canıma*” dizeleri ise sevgi değerini yansıtmaktadır.

Ege Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Ege bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı-Yöre	Yöre	Değer
“Çökertme’den Çıktım Başım Selamet”	Muğla	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Saygı, Duyarlılık”
“İzmir’in Kavakları”	İzmir	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Estetik, Saygı, Merhamet”
“Kerimoğlu Şu Dağları Aşıyor”	Muğla	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Estetik”
“Selanik İçinde Lamba Yanıyor”	Manisa	“Duyarlılık, Sevgi, Merhamet, Sorumluluk, Saygı”
“Çağırın Efeleri”	Afyon	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Duyarlılık”
“Bir Gider De Beş Ardıma Bakarım”	Kütahya	“Sevgi, Duyarlılık, Aile Bütünlüğü, Merhamet, Sorumluluk, Sabır”
“Dağların Başındayım”	Denizli	“Estetik, Duyarlılık, Sevgi, Saygı, Mütevazılık”
“Gökçen Efem İner Gelir İnişten”	İzmir	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Estetik, Sorumluluk”
“Çamlıbel’den Baktı Köroğlu”	Afyon	“Vatanseverlik, Adalet, Sorumluluk”
“Deniz Üstü Köpürür”	Muğla	“Sevgi, Duyarlılık, Merhamet, Estetik”
“Bülbül Yuvan Yıkıldı mı”	Denizli	“Merhamet, Duyarlılık, Sevgi, Aile Bütünlüğü, Sabır”
“Gelin Yaylanız Çiyilli Pınar”	Uşak	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik, Aile Bütünlüğü, Saygı, Merhamet”

Ege Bölgesi türkülerinde en sık karşılaşılan değerler duyarlılık (10), sorumluluk (7), vatanseverlik (6), estetik (6), merhamet (6) ve sevgi (6) olmuştur. Daha düşük düzeyde saygı, aile bütünlüğü, sabır, mütevazılık ve adalet değerleri de yer almıştır.

“Bir Gider de Beş Ardıma Bakarım” türküsündeki “*Ben gidersem senin hâlin nic’olur*” dizesi sorumluluk değerini; “Bülbül Yuvan Yıkıldı mı” türküsünde geçen “*Ötme bülbülüm ötme / Hem hasretlik, gurbetlik / Yandım başımda*” dizeleri ise duyarlılık değerini yansıtmaktadır.

Marmara Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Marmara bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“Kaynar Kazan Taşmaz Mı”	Çanakkale	“Vatanseverlik, Sabır, Merhamet, Sevgi, Sorumluluk, Saygı, Duyarlılık”
“Ah Tren Kara Tren”	Tekirdağ	“Sevgi, Merhamet, Duyarlılık, Sabır, Aile Bütünlüğü, Sorumluluk”
“Çay Benim Çeşme Benim”	Balıkesir	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik, Saygı, Aile Bütünlüğü”
“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider”	İstanbul	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Estetik, Adalet, Sabır, Sorumluluk”
“Ali Efenin Evleri Gonağa Yakın”	Balıkesir	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Merhamet, Estetik”
“Ben Yare Yolladım Bir Elmas Kutu”	Bilecik	“Sevgi, Duyarlılık, Aile Bütünlüğü, Saygı, Estetik, Mütevazılık”
“Güzelim Güzelim De Alın Basmalar Aldım”	Balıkesir	“Sevgi, Estetik, Duyarlılık, Saygı, Aile Bütünlüğü, Merhamet”
“Ay Ayları Ayları”	Kırklareli	“Aile Bütünlüğü, Sevgi, Sorumluluk, Sabır, Duyarlılık”
“Arpa Ektim Olacak”	Bursa	“Sevgi, Sabır, Sorumluluk, Çalışkanlık, Duyarlılık”
“Menevşesi Tutam Tutam”	Bursa	“Sevgi, Aile Bütünlüğü, Duyarlılık, Estetik, Merhamet”
“Pınar Baştan Bulanır”	Çanakkale	“Sevgi, Duyarlılık, Merhamet, Saygı, Sorumluluk”
“Mendili Oyaladım”	Balıkesir	“Sevgi, Estetik, Duyarlılık, Merhamet, Mütevazılık”

Marmara türkülerinde en sık rastlanan değerler duyarlılık (11), sevgi (10), merhamet (7), sorumluluk (7) ve estetik (7) olmuştur. Bunları aile bütünlüğü, sabır, saygı ve daha düşük oranda vatanseverlik, adalet ve çalışkanlık gibi değerler takip etmiştir.

“Ben Yâre Yolladım Bir Elmas Kutu” türküsünde geçen “*Ben yâre yolladım bir elmas kutu / Kutunun içinde on türlü koku*” dizeleri sevgi değerini; “Ah Tren Kara Tren” türküsündeki “*Ah tren kara tren / Odur yâri götüren*” ifadesi ise duyarlılık değerini yansıtmaktadır.

Marmara Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türkülerini ve ilişkili değerler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Akdeniz bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“Meşelidir Engin Dağar Meşeli”	Antalya	“Sabır, Merhamet, Duyarlılık, Saygı, Sorumluluk”
“Keklik Olsam Yuva Yapsam”	Mersin	“Sevgi, Aile Bütünlüğü, Sorumluluk, Duyarlılık”
“Kalkan ile Kapı Taşın Arası”	Antalya	“Sabır, Merhamet, Sorumluluk, Özgürlük, Duyarlılık”
“Silifke'nin Yoğurdu”	Mersin	“Dostluk, Duyarlılık, Estetik, Sorumluluk”
“Bahçaya Gel Göreyim”	Mersin	“Sevgi, Dostluk, Yardımseverlik, Duyarlılık, Estetik”
“Kalk Gidelim Elmasa”	Burdur	“Sevgi, Sabır, Sorumluluk, Duyarlılık”
“Dere Geliyor Dere”	Burdur	“Estetik, Duyarlılık, Sevgi, Sağlıklı Yaşam, Sabır”
“Bir Kuş Gelir Öte Öte”	Adana	“Sevgi, Vatanseverlik, Sabır, Duyarlılık, Merhamet”
“Ahu Gözlüm Tut Elinden”	Adana	“Sevgi, Dostluk, Saygı, Mahremiyet, Duyarlılık”
“Anne Buralar Nere”	Burdur	“Aile Bütünlüğü, Sabır, Duyarlılık, Sorumluluk, Saygı”

“Ah Neyleyim Gönül Senin Elinden”	Adana	“Sabır, Merhamet, Duyarlılık, Sevgi, Sorumluluk”
“On İki Şubattır Kurtuluş Günü”	Kahramanmaraş	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Aile bütünlüğü, Duyarlılık, Sabır, Adalet”

Akdeniz türkülerinde en sık görülen değerler duyarlılık (12), sabır (8), sorumluluk (8) ve sevgi (7) olmuştur. Bunları merhamet, saygı, aile bütünlüğü, dostluk ve estetik gibi değerler takip etmektedir. Daha düşük oranda ise vatanseverlik, cesaret ve adalet gibi değerler yer almıştır.

“Ah Neyleyim Gönül Senin Elinden” türküsünde geçen “*Yar yüzü görmeden ömrüm geçiyor*” dizeleri sabır değerini; “Ahu Gözlüm Tut Elinden” türküsündeki “*Bir gün güler yüzünü göstermez misin bana?*” ifadesi ise duyarlılık değerini yansıtmaktadır.

Karadeniz Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Karadeniz bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“Çarşamba’yı Sel Aldı”	Samsun	“Duyarlılık, Sevgi, Merhamet, Vatanseverlik, Sabır, Sorumluluk, Aile Bütünlüğü”
“Yaylanın Çimenine”	Trabzon	“Estetik, Sevgi, Sorumluluk, Adalet”
“Beyaz Geyme Toz Olur”	Bolu	“Sevgi, Estetik, Adalet, Duyarlılık, Saygı”
“Bir Yiğit Gurbete Varsa”	Artvin	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Aile Bütünlüğü, Sabır, Merhamet, Sorumluluk”
“Çambaşına Çıktım Çıram Yanmadı”	Ordu	“Sevgi, Aile Bütünlüğü, Sorumluluk, Duyarlılık, Mütevazılık”
“Karşı Dağlar Bizimdir”	Gümüşhane	“Vatanseverlik, Estetik, Sevgi, Saygı, Duyarlılık, Adalet”
“Karşı Beri Mezere”	Trabzon	“Aile Bütünlüğü, Sevgi, Sorumluluk, Duyarlılık, Mahremiyet, Saygı”
“Oy Gemici Gemici”	Ordu	“Sevgi, Duyarlılık, Sabır, Aile Bütünlüğü, Merhamet”
“Türkmen Gızı”	Karabük	“Estetik, Sevgi, Çalışkanlık, Duyarlılık, Aile Bütünlüğü”
“Oy Miralay Miralay”	“Giresun”	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Sevgi, Saygı, Adalet, Mütevazılık”
“Şeftali Ağaçları”	Sinop	“Estetik, Sevgi, Duyarlılık, Saygı, Dostluk”
“Ordu’nun Dereleri”	Ordu	“Sevgi, Duyarlılık, Merhamet, Vatanseverlik, Aile Bütünlüğü, Sabır”

Karadeniz türkülerinde en sık görülen değerler sevgi (11), duyarlılık (10), aile bütünlüğü (7) ve sorumluluk (6) olmuştur. Bunları vatanseverlik (5), estetik (5), saygı (5), merhamet (4), sabır (4) ve adalet (4) izlemiştir. Daha az düzeyde ise mütevazılık, mahremiyet, çalışkanlık değerlerine rastlanmıştır. “Yaylanın Çimenine” türküsünde geçen “*Sen gül topla ben nergizi*” dizeleri sevgi değerini; “Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsündeki “*Yarım gurbette ağlar / Hem ah çeker hem ağlar*” dizeleri ise duyarlılık değerini yansıtmaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Doğu Anadolu bölgesine ait halk türkülerinde yer alan değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“İstanbul’a İsmarladım Fesimi”	Ağrı	“Sevgi, Merhamet, Duyarlılık”
“Şu Dağlar Garlı Dağlar”	Ağrı	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Merhamet, Aile Bütünlüğü, Sevgi”
“Yayla Suyu Yan Gider”	Erzurum	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik, Aile Bütünlüğü, Saygı”
“Kar Mı Yağmış Şu Harput’un Başına”	Elâzığ	“Duyarlılık, Vatanseverlik, Estetik, Sabır, Merhamet, Sevgi”
“Erzurum’da Bir Kuş Var”	Erzincan	“Vatanseverlik, Duyarlılık, Sevgi”
“Erzurum Çarşı Pazar”	Erzurum	“Sevgi, Saygı, Estetik, Adalet”
“Hosta’nın Bademleri”	Erzincan	“Sevgi, Aile Bütünlüğü, Duyarlılık, Merhamet”
“Gurbete Gidişimdir”	Erzincan	“Sevgi, Duyarlılık, Sabır”
“Dağlar Dağımdır Benim”	Elâzığ	“Sevgi, Duyarlılık, Vatanseverlik, Merhamet, Estetik”
“Bir Ay Doğdu Odadan”	Hakkâri	“Sevgi, Aile Bütünlüğü, Merhamet, Duyarlılık”
“Ağrı Dağından Uçtum”	Ağrı	“Sevgi, Duyarlılık, Saygı”
“Bir Ay Doğar İlk Akşamdan Geceden”	Malatya	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik, Sabır”

Doğu Anadolu türkülerinde en sık görülen değerler sevgi (12) ve duyarlılık (11) olup, bunları merhamet (6), estetik (5), vatanseverlik (4) ve aile bütünlüğü (4) izlemiştir. Daha düşük düzeyde saygı, sabır (3’er) değerlerine rastlanmıştır.

Bu bulgular, bölge türkülerinde hem bireysel duyguların hem de toplumsal bağlılık ve fedakârlığın güçlü biçimde işlendiğini göstermektedir. Özellikle sevgi değerleri samimi ilişkileri; vatanseverlik ise toplumsal sorumluluk ve fedakârlığı yansıtmaktadır.

“Bir Ay Doğdu Odadan” türküsünde geçen “*Ötme bülbülüm ötme / Yârim elimden gitti*” dizeleri sevgi değerini; “Dağlar Dağımdır Benim” türküsündeki “*Ben derdimi söylesem / Gün durur bulut ağlar*” dizeleri ise duyarlılık değerini güçlü biçimde yansıtmaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerlerle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili değerler Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Güneydoğu Anadolu Bölgesine Ait Halk Türkülerinde Yer Alan Değerler

Türkü adı	Yöre	Değer
“Urfâ’nın Etrafı Dumanlı Dağlar”	Şanlıurfa	“Vatanseverlik, Cesaret, Estetik, Duyarlılık, Sevgi”
“Ah Su Yolu Su Yolu”	Kilis	“Sevgi, Merhamet, Duyarlılık, Sabır”

“Kırklar Dağının Düzü”	Diyarbakır	“Vatanseverlik, Cesaret, Sorumluluk, Sevgi, Duyarlılık”
“Seher Oldu Vakt’oldu”	Şanlıurfa	“Sevgi, Estetik, Merhamet, Saygı, Duyarlılık”
“Altın Yüzüğüm Kırıldı”	Adıyaman	“Sevgi, Duyarlılık, Estetik”
“Pınarın Başında Ben Gördüm Onu”	Şanlıurfa	“Sevgi, Duyarlılık, Mahremiyet, Estetik, Saygı”
“Kurban Olam Ben O Kaşı Karaya”	Diyarbakır	“Sevgi, Estetik, Duyarlılık, Saygı”
“Bahçalarda Mor Meni”	Gaziantep	“Sevgi, Merhamet, Duyarlılık, Estetik”
“Dolana Ay Dolana”	Şanlıurfa	“Sevgi, Sabır, Duyarlılık, Merhamet”
“Urfa’lıyam Ezelden”	Şanlıurfa	“Vatanseverlik, Adalet, Duyarlılık”
“Ordumuz Gitti Muş’a Dayandı”	Şanlıurfa	“Vatanseverlik, Sorumluluk, Adalet, Duyarlılık”
“Ağlama Yar Ağlama”	Diyarbakır	“Sevgi, Merhamet, Duyarlılık, Sabır”

Güneydoğu Anadolu türkülerinde en çok tekrar eden değerler duyarlılık (12) ve sevgi (10) olup, bunları estetik (6), merhamet (5) izlemektedir. Daha düşük sıklıkta vatanseverlik (4), cesaret (4), sabır (3), saygı (3), sorumluluk (2) ve adalet (2); en az düzeyde ise mahremiyet (1) değerine yer verilmiştir.

Bu bulgular, bölge türkülerinde bireysel duyguların yanı sıra toplumsal sorumluluk ve millî bilincin de yoğun biçimde işlendiğini göstermektedir. Özellikle vatanseverlik ve cesaret gibi değerler, kahramanlık ve toplumsal birlik temalarıyla öğrencilerde millî bilinç oluşturma potansiyeli taşımaktadır.

“Ağlama Yâr Ağlama” türküsündeki “*Ciğerimi dağlama*” dizesi sevgi değerini; “Bahçalarda Mor Meni” türküsündeki “*Ölürsem kanlım sensin / Gözlerin sürmeleme*” dizeleri ise duyarlılık değerini güçlü biçimde yansıtmaktadır.

Halk Türkülerinin Sosyal Bilim Alan Becerileriyle Coğrafi Bölgelere Göre İlişkisi

Bulgular halk türkülerinin Sosyal Bilimler Öğretim Programı’nda ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni kapsamında yer alan sosyal bilim alan becerilerle anlamlı ve çeşitli düzeylerde ilişkilendirilebildiğini ortaya koymuştur. Türkiye’nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen halk türkülerinin becerilerle ilişkisine ilişkin bulgular, aşağıda sırasıyla sunulmaktadır.

İç Anadolu Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilimler Alan Becerileriyle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türkülerini ve ilişkili beceriler Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. İç Anadolu bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	İlişkilendirilen beceri
“Yiğitler Silkinip Ata Binende”	“Tarihsel Empati Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Gesi Bağları “	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi, Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi”
“Bahçada Gül Ağacı”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi”
“Kesik Çayır Biçilir mi”	“Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi, Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi”
“Sabah Güneşi Doğmuş”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi”

“Uzun İnce Bir Yoldayım”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi”
“Kır At Bu Dağları Aşmalı Bugün”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Sarı Buğday Başıyım”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“Taşa Basma İz Olur”	“Mantıksal Muhakeme Becerisi, Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi”
“Sarı Yazma Oyası”	“Coğrafi Sorgulama Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi”
“Anlatam Derdimi Dertsiz İnsana”	“Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi, Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi”
“Kul Olayım Kalem Tutan Ellere”	“Tarihsel Empati Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi”

İç Anadolu türkülerinde en sık görülen beceri “zamanı algılama ve kronolojik düşünme” (6) olup, öğrencilerin olayların tarihsel süreç içindeki gelişimini kavramalarına katkı sağlamaktadır. Bunu “mekânsal düşünme” (5), “tarihsel empati” (4) ve “değişim-süreklilik algısı” (4) becerileri takip etmektedir. Daha az sıklıkla coğrafi sorgulama, sosyal katılım ve kanıta dayalı sorgulama becerileri öne çıkmıştır.

“Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsünde geçen “İki kapılı bir handa / Gidiyorum gündüz gece” dizeleri zamanı kronolojik olarak algılamayı; “Gesi Bağlarında Dolanıyorum” türküsünde geçen “Gesi bağlarında bir top gülüm var” dizesi ise mekânsal düşünmeyi yansıtmaktadır.

Ege Bölgesinden Seçilen Halk Türkülerinin Sosyal Bilimler Alan Becerileriyle İlişkilendirilmesine Yönelik Bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türkülerini ve ilişkili beceriler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Ege bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“Çökertme”den Çıktım Başım Selamet”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi”
“İzmir’in Kavakları”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi”
“Kerimoğlu Şu Dağları Aşıyor”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Girişimcilik Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Selanik İçinde Lamba Yanıyor”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“Çağırın Efeleri”	“Sosyal Katılım Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Girişimcilik Becerisi”
“Bir Gider De Beş Ardıma Bakarım”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Dağların Başındayım”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi”
“Gökçen Efem İner Gelir İnışten”	“Sosyal Katılım Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi”
“Çamlıbel’den Baktı Köroğlu”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi”
“Deniz Üstü Köpürü”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi”
“Bülbül Yuvan Yıkıldı Mı”	“Tarihsel Empati Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Gelin Yaylanız Çiyilli Pınar”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”

Ege türkülerinde en sık tekrar eden beceri “mekânsal düşünme” (7) olup, öğrencilerin coğrafi yönelim ve yer-yön farkındalığı kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Bunu “tarihsel empati” (6) ve “zaman algısı, coğrafi sorgulama ve sosyal katılım” (4’er kez) takip etmektedir. Daha az sıklıkla ise “coğrafi gözlem ve girişimcilik” becerilerine rastlanmıştır.

“Çamlıbel’den Baktı Köroğlu” türküsünde geçen “Çamlıbel’den baktı Köroğlu bir ulu kervan” dizesi mekânsal düşünmeyi; “Çağırın Efeleri” türküsünde geçen “Koştur hezan’ın koştur / Dünya’nın sonu boştur” dizesi ise tarihsel empati becerisini yansıtmaktadır.

Marmara bölgesinden seçilen halk türkülerinin sosyal bilimler alan becerileriyle ilişkilendirilmesine yönelik bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili beceriler Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Marmara bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“Kaynar Kazan Taşmaz Mı”	“Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi, Mantıksal Muhakeme Becerisi”
“Ah Tren Kara Tren”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Çay Benim Çeşme Benim”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Ali Efenin Evleri Gonağa Yakın”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Ben Yare Yolladım Bir Elmas Kutu”	“Sosyal Katılım Becerisi, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi”
“Güzelim Güzelim De Alı Basmalar Aldım”	“Mantıksal Muhakeme Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Ay Ayları Ayları”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi”
“Arpa Ektim Olacak”	“Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“Menevşesi Tutam Tutam”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Pınar Baştan Bulanır”	“Coğrafi Sorgulama Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi”
“Mendili Oyaladım”	“Mantıksal Muhakeme Becerisi, Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi”

Marmara türkülerinde en sık tekrar eden beceri “mekânsal düşünme” (5) olup, öğrencilerin çevreyi algılama ve yer-yön bilgisini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Bunun yanında “değişim ve sürekliliği algılama, mantıksal muhakeme, zamanı algılama ve sosyal katılım” (3’er kez) öne çıkmıştır. Daha düşük düzeyde ise “coğrafi gözlem, felsefi sorgulama” becerilerine rastlanmıştır.

“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” türküsünde geçen “İstanbul’dan Üsküdar’a yol gider” dizesi mekânsal düşünmeyi; “Çay Benim Çeşme Benim” türküsünde geçen “Köşe başı beklerim / Vay benim emeklerim” dizesi ise coğrafi sorgulama becerisini yansıtmaktadır.

Akdeniz bölgesinden seçilen halk türkülerinin sosyal bilimler alan becerileriyle ilişkilendirilmesine yönelik bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili beceriler Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Akdeniz bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“Meşelidir Engin Dağar Meşeli”	“Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Mantıksal Muhakeme Becerisi”
“Keklik Olsam Yuva Yapsam”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“Kalkan ile Kapı Taşın Arası”	“Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Silifke'nin Yoğurdu”	“Coğrafi Sorgulama Becerisi, Coğrafi Gözlem ve Saha Çalışması Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Bahçaya Gel Göreyim”	“Sosyal Katılım Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Kalk Gidelim Elmasa”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi”
“Dere Geliyor Dere”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Coğrafi Sorgulama Becerisi”
“Bir Kuş Gelir Öte Öte”	“Tarihsel Empati Becerisi, Mekânsal Düşünme Becerisi, Sosyal Katılım Becerisi”
“Ahu Gözlüm Tut Elinden”	“Sosyal Katılım Becerisi, Tarihsel Empati Becerisi, Mantıksal Muhakeme Becerisi”
“Anne Buralar Nere”	“Mekânsal Düşünme Becerisi, Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi”
“Ah Neyleyim Gönül Senin Elinden”	“Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi, Mantıksal Muhakeme Becerisi”
“On İki Şubattır Kurtuluş Günü”	“Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, Tarihsel Empati, Sosyal Katılım, Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme”

Akdeniz türkülerinde en sık tekrar eden beceri “mekânsal düşünme” (7) olup, öğrencilerin çevrelerini tanımalarına, yer-yön ilişkisi kurmalarına ve mekânlar arası bağlantıları kavramalarına katkı sağlamaktadır. Bunu “sosyal katılım” (5) ile “tarihsel empati ve mantıksal muhakeme” (4’er kez) takip etmektedir. Daha düşük düzeyde ise “coğrafi sorgulama, coğrafi gözlem, zaman algısı” ve diğer üst düzey becerilere rastlanmıştır.

“Keklik Olsam Yuva Yapsam” türküsünde geçen “*Ben de bağlere bağlere / Yüce dağlar dağlere*” dizesi mekânsal düşünmeyi; “Silifke’nin Yoğurdu” türküsünde geçen “*Silifke’nin yoğurdu markette satılmaz / Kaleden kaleye şahin uçmaz*” dizesi ise sosyal katılım becerisini yansıtmaktadır.

Karadeniz bölgesinden seçilen halk türkülerinin sosyal bilimler alan becerileriyle ilişkilendirilmesine yönelik bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküleri ve ilişkili beceriler Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Karadeniz bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“Çarşamba’yı Sel Aldı”	“Zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Yaylanın Çimenine”	“Mekânsal düşünme, coğrafi gözlem ve saha çalışması, felsefi düşünce ortaya koyma becerisi”

“Beyaz Geyme Toz Olur”	“Mantıksal muhakeme, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi”
“Bir Yiğit Gurbete Varsa”	“Zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati, sosyal katılım”
“Çambaşına Çıktım Çıram Yanmadı”	“Tarihsel empati, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Karşı Dağlar Bizimdir”	“Mekânsal düşünme, tarihsel empati, sosyal katılım”
“Karşı Beri Mezere”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Oy Gemici Gemici”	“Zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama”
“Türkmen Gızı”	“Girişimcilik, coğrafi sorgulama, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi”
“Oy Miralay Miralay”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Şeftali Ağaçları”	“Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi, coğrafi gözlem ve saha çalışması”
“Ordu’nun Dereleri”	“Tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım”

Karadeniz türkülerinde en sık tekrar eden beceri “tarihsel empati” (8) olup, öğrencilerin geçmişte yaşamış bireylerin duygu ve düşüncelerini anlamalarını kolaylaştırmaktadır. İkinci sırada “sosyal katılım” (5) yer alırken; “zaman algısı, kronolojik düşünme, tarihsel sorun analizi” (3’er kez) orta düzeyde görülmüştür. Daha düşük düzeyde ise “mekânsal düşünme, coğrafi gözlem” gibi beceriler öne çıkmıştır.

“Bir Yiğit Gurbete Varsa” türküsünde geçen “*Bağrıma basıyom taşlar / Gözümden akıyor yaşlar*” dizesi tarihsel empatiyi; “Ordu’nun Dereleri” türküsünde geçen “*Aksa yukarı aksa / Vermem seni ellere*” dizesi ise sosyal katılım becerisini yansıtmaktadır.

Doğu Anadolu bölgesinden seçilen halk türkülerinin sosyal bilimler alan becerileriyle ilişkilendirilmesine yönelik bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküler ve ilişkili beceriler Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Doğu Anadolu bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“İstanbul’a Ismarladım Fesimi”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, zamanı algılama ve kronolojik düşünme”
“Şu Dağlar Garlı Dağlar”	“Mekânsal düşünme, coğrafi gözlem ve saha çalışması, tarihsel empati”
“Yayla Suyu Yan Gider”	“Mekânsal düşünme, sosyal katılım, tarihsel empati”
“Kar Mı Yağmış Şu Harput’un Başına”	“Tarihsel empati, değişim ve sürekliliği algılama, mekânsal düşünme”
“Erzurum’da Bir Kuş Var”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi”
“Erzurum Çarşı Pazar”	“Tarihsel empati, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Hosta’nın Bademleri”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Gurbete Gidişimdir”	“Tarihsel empati, zamanı algılama ve kronolojik düşünme, değişim ve sürekliliği algılama”
“Dağlar Dağımdır Benim”	“Tarihsel empati, mekânsal düşünme, değişim ve sürekliliği algılama”
“Bir Ay Doğdu Odadan”	“Tarihsel empati, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma Becerisi, sosyal katılım”
“Ağrı Dağından Uçtum”	“Mekânsal düşünme, tarihsel empati, sosyal katılım”

“Bir Ay Doğar İlk Akşamdan
Geceden”

“Tarihsel empati, zamanı algılama ve kronolojik düşünme, sosyal
katılım”

Doğu Anadolu türkülerinde en sık tekrar eden beceri “tarihsel empati” (12) olup, öğrencilerin tarihsel olayları bireylerin gözünden anlamlandırmalarına katkı sağlamaktadır. İkinci sırada yer alan “sosyal katılım” (7), öğrencilerin toplumsal olaylara duyarlılık geliştirmelerine hizmet etmektedir. Bunun yanında “mekânsal düşünme” (5) öne çıkarken; “zaman algısı, değişim-süreklilik, coğrafi gözlem” gibi beceriler daha düşük düzeyde görülmektedir.

“Erzurum Çarşı Pazar” türküsünde geçen “*Elinde divit kalem, katlime ferman yazar*” dizesi tarihsel empatiyi yansıtırken; “Gurbete Gidişimdir” türküsünde geçen “*Ben yarime gül demem, gülün ömrü az olur*” dizesi sosyal katılım becerisini öne çıkarmaktadır.

Güneydoğu Anadolu bölgesinden seçilen halk türkülerinin sosyal bilimler alan becerileriyle ilişkilendirilmesine yönelik bulgular

Bu bölgeye ait toplam 12 halk türküsü incelenerek sosyal bilim alan becerileriyle ilişkilendirilmiştir. Bu halk türküler ve ilişkili beceriler Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Güneydoğu Anadolu bölgesine ait halk türkülerinde yer alan beceriler

Türkü adı-Yöre	Beceri
“Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, mekânsal düşünme”
“Ah Su Yolu Su Yolu”	“Tarihsel empati, zamanı algılama ve kronolojik düşünme, değişim ve sürekliliği algılama”
“Kırklar Dağının Düzü”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Seher Oldu Vakt’oldu”	“Zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati”
“Altın Yüzüğüm Kırıldı”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Pınarın Başında Ben Gördüm Onu”	“Mekânsal düşünme, tarihsel empati, Felsefi Düşünce Ortaya Koyma”
“Kurban Olam Ben O Kaşı Karaya”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Bahçalarda Mor Meni”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Dolana Ay Dolana”	“Zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati, sosyal katılım”
“Urfa’lıyam Ezelden”	“Tarihsel empati, sosyal katılım, tarihsel sorun analizi ve karar verme”
“Ordumuz Gitti Muş’a Dayandı”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”
“Ağlama Yar Ağlama”	“Tarihsel empati, sosyal katılım”

Güneydoğu Anadolu türkülerinde en sık tekrar eden beceri “tarihsel empati” (12) olup, öğrencilerin geçmişi bireylerin gözünden anlamlandırmalarına katkı sağlamaktadır. İkinci sırada yer alan “sosyal katılım” (9), toplumsal olaylara duyarlılık ve aktif yurttaşlık bilincine hizmet etmektedir. Daha düşük düzeyde “mekânsal düşünme” gibi beceriler görülmektedir.

“Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar” ve “Ağlama Yar Ağlama” türkülerinden alınan dizeler, hem bireysel acıların tarihsel bağlamla bütünleştirilmesini hem de toplumsal değerler ve sosyal katılımın güçlenmesini yansıtmaktadır.

Farklı Coğrafi Bölgelerden Seçilen Halk Türküleri Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Öğrenme Alanları ile İlişkilendirilmesi

Burada sosyal bilgiler öğrenme alanı çıktıları ve halk türkülerinin ilişkilerine bakılmıştır.

Tablo 15. Birlikte yaşamak öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4. sınıf	“Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme” “Bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin çıkarım yapabilme” “Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme”	“Uzun İnce Bir Yoldayım” “Çarşamba’yı Sel Aldı”	“Uzun İnce Bir Yoldayım” Türkü dinletilip hayatın bir yolculuk olduğu vurgulanır. Öğrencilerden, bu yolculuk sırasında sosyal bilgiler dersinin bireylere ne gibi katkılar sunduğuna yönelik düşüncelerini grup çalışması ile paylaşımları istenir. Her grup, sosyal bilgilerin bireyin toplumu tanıma, haklarını bilme, sorumluluk alma gibi alanlardaki katkılarını temsil eden PosterMyWall ile bir afiş hazırlar. “Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsü dinletilerek. Deprem, sel gibi doğal afetler sonrasında toplumsal dayanışmanın nasıl sağlanabileceği konusunda grup çalışması yaptırılır. Öğrenciler çözüm önerileri için canva kullanarak afiş hazırlar. Etkinlik boyunca ve sonunda öğrenciler, “hayatın sürekli ilerleyişi içinde birlikte hareket etmenin ve öğrenmenin önemini” kavrarlar.
5. sınıf	“Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme” “Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme” “Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme”	“İzmir’in Kavakları” “Çarşamba’yı Sel Aldı”	“İzmir’in Kavakları” türküsü dinletilerek, farklı yörelerden kahramanlık öyküleri sınıfa anlatılır. Ardından öğrenciler, bu kahramanlıkların kültürel kimlik üzerindeki etkilerini ve birlikte yaşama kültürünü nasıl beslediğini tartışır. Etkinlik, yöresel kahramanlık örneklerinin toplumsal birliği nasıl güçlendirdiğini fark ettirmeye yönelik olarak yürütülür. “Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsü Zor zamanlarda dayanışmanın ve fedakârlığın değerini işler ve türkü üzerinden dayanışmanın önemi öğrencilerle tartışılarak yaratıcı drama etkinliği yaptırılır.”
6. sınıf	“Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme” “Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme” “Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme”	“On İki Şubatır Kurtuluş Günü” “Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar”	“On İki Şubatır Kurtuluş Günü” türküsü dinletilip bağımsızlık mücadelesinin bir milletin kaderini nasıl değiştirebileceği vurgulanır. Öğrencilerden, bu mücadelenin günümüzde sahip olduğumuz özgürlük, hak ve sorumluluk bilinci üzerindeki etkisine dair düşüncelerini grup çalışmasıyla paylaşımları istenir. Her grup, sosyal bilgiler dersinin bireylerde vatan sevgisi, toplumsal dayanışma ve aktif yurttaşlık gibi alanlarda nasıl bir farkındalık oluşturduğunu yansıtan dijital bir afiş PosterMyWall uygulamasıyla hazırlar. “Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar” türküsü Zorluklar karşısında toplumsal dayanışmaya vurgu yapar. Sınıf iki gruba ayrılır; her grup bir toplumsal sorun için çözüm önerisi geliştirir ve tartışır.
7. sınıf	“Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme” “Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme” “Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme”	“Çarşamba’yı Sel Aldı”	“Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsü birlikte hareket etmenin ve iletişimin önemini yansıtır. Türkü dinletilerek öğrencilerden Google Slides kullanarak bir afet durumunda iletişimin önemini anlatan kısa bir sunum yapılması istenir. “Çarşamba’yı Sel Aldı” dinletilir, sel felaketinin bireyler üzerindeki etkisi vurgulanır. Öğrenciler, Canva veya Padlet kullanarak afet sonrası özel gereksinimli bireylerin karşılaşılabileceği zorluklar ve toplumsal dayanışma yolları temalı dijital pano oluştururlar.

Bu tabloda, “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanına yönelik öğrenme çıktıları ile farklı coğrafi bölgelerden seçilen halk türkülerinin nasıl ilişkilendirildiği gösterilmiştir. Türkülerin sözlü içerikleri, toplumsal birlik, dayanışma, iletişim, farklılıklara saygı ve ortak değerler gibi temalarla örtüşen kazanımlarla eşleştirilmiştir. Her sınıf düzeyine uygun öğrenme çıktıları belirlenmiş, bu çıktılar halk türkülerindeki temalarla ilişkilendirilmiş ve etkinlik önerileriyle desteklenmiştir. Etkinliklerde dijital araçlar kullanılarak öğrencilerin katılımı teşvik edilmiş ve sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal gelişime katkısı vurgulanmıştır.

Tablo 15. Evimiz dünya öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4. sınıf	“Konum ve yön bulurken haritaları kullanabilme”	“Yaylanın Çimenine”	“Yaylanın Çimenine” türküsünde doğa ve insan yaşamı arasındaki bağı anlatır. Türkü dinletilerek öğrencilerden doğayla uyum içerisinde yaşamının önemi ile ilgili metin yazması istenir.
	“Yakın çevresinden hareketle doğa ve insan ilişkisini çözümleyebilme”	“Çarşamba’yı Sel Aldı”	
	“Afetlerin etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme” Afetlerin etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	Çarşambayı Sel Aldı	“Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsünde doğal afetlerin toplumsal etkisini işler. Türkü dinletilir ve afetin etkileri tartışılır. Afet sonrasında alınabilecek önlemlerle ilgili canva ile afiş hazırlanması istenir.
5. sınıf	“Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme”	“Uzun İnce Bir Yoldayım”	“Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsü dinletilir. Türküde geçen yolculuk ve zaman kavramları üzerinden öğrencilerle, yaşadıkları çevrede yıllar içinde meydana gelen doğal ve beşerî değişimler üzerine sohbet edilir. Ardından öğrenciler, Google Earth Voyager ya da Genially gibi dijital araçları kullanarak “Mahallemin/Kasabamın 30 Yıllık Yolculuğu” adlı sunumlarını hazırlar. Sunumlarda çevresel değişimlerin nedenleri ve sonuçları tartışılır; geçmiş ile bugün karşılaştırılır.
	“Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme”	“Ordu’nun Dereleri”	
	“Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme”		
	“Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme” Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme	Seyhan Taştı	“Ordu’nun Dereleri” türküsü dinletilirken, sel felaketlerinin duygusal ve toplumsal etkileri üzerine öğrencilerin düşünceleri sağlanır. Ardından, öğrencilere “Afetler karşısında toplum olarak en çok neye ihtiyacımız var?” sorusu yöneltilir. Yanıtlar Mentimeter aracılığıyla anonim olarak toplanır ve sınıf ekranına yansıtılan kelime bulutu üzerinden ortak kavramlar belirlenir. Ortaya çıkan anahtar kavramlar (örneğin: dayanışma, hazırlık, bilgi, iletişim) üzerine grup tartışmaları yapılır ve afetlere hazırlık konusunda farkındalık pekiştirilir.

6. sınıf	“Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme” “Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme” “Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini yorumlayabilme” Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	“Kar Mı Yağmış Şu Harput’un Başına” “Yayla Suyu Yan Gider” Çal Dağlarından Gelirim	“Kar Mı Yağmış Şu Harput’un Başına” türküsü dinletilir. Harput’un konum özellikleri, iklimi ve Türkiye haritası üzerinde nerede yer aldığı belirlenir. Öğrenciler, Türkiye’deki farklı bölgelerde görülen iklimlerin nedenlerine dair Canva ile mini sunum hazırlar. “Yayla Suyu Yan Gider” türküsü dinletilir. Türküde geçen yayla, su, dağ gibi doğal unsurların insan yaşamındaki yeri ve anlamı üzerine sohbet edilir. Ardından öğrenciler, Canva uygulamasını kullanarak Erzurum’un yayla kültürü ile yerel yaşam arasındaki ilişkiyi yansıtan bir infografik hazırlar. Afişlerde hem doğal çevre unsurları hem de günlük yaşamdaki etkileri yer alır. Etkinlik sonunda öğrenciler çalışmalarını sınıfta sunar.
7. sınıf	“Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme” “Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme” Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme	“Gurbete Gidişmdir” “Ordumuz Gitti Muş’a Dayandı” Drama Köprüsü	“Gurbete Gidişmdir” türküsü dinletilir. Türküdeki ayrılık ve gurbet teması üzerinden, öğrencilerle yerel kültürlerin küreselleşme karşısında nasıl değiştiği üzerine bir beyin fırtınası yapılır. Ardından öğrenciler, Canva ile “Bir Zamanlar Köyde” ve “Bugün Şehirde” başlıklı iki panoya görseller, kelimeler ve kısa notlar ekleyerek yaşam tarzlarındaki dönüşümü görselleştirir. Afişler sınıfta sunulur, değişimin iyi ve kötü yanları tartışılır. “Ordumuz Gitti Muş’a Dayandı” türküsü dinletilir. Türküdeki vatan savunması ve sınır ötesi görev teması üzerinden, öğrencilerle Türkiye’nin günümüzde üstlendiği uluslararası roller konuşulur. Öğrenciler, Postermywall kullanarak “Türkiye’nin Barış İçin Görevleri” adlı bir afiş hazırlar. Afişte Türk Kızılayı, TİKA, AFAD, Barış Gücü gibi kurumların görevleri ve etkileri kısa başlıklarla anlatılır.

Bu tabloda, “Evimizi Tanıyalım” öğrenme alanına ait öğrenme çıktılarıyla halk türkülerinin nasıl ilişkilendirildiğine yer verilmiştir. Bu bölümde, öğrencilerin çevresel farkındalık, konum bilgisi, doğal ve beşerî çevre ilişkisi, afet bilinci ve bölgesel özellikleri tanıma gibi kazanımlarına uygun olarak seçilen türküler kullanılmıştır. Her sınıf düzeyine uygun öğrenme çıktıları belirlenmiş, bu çıktılar halk türkülerinin içerdiği çevresel ve mekânsal temalarla eşleştirilmiştir. Hazırlanan etkinliklerde harita okuryazarlığı, doğal afetlere hazırlık, çevre-insan etkileşimi gibi konular ön plana çıkmıştır.

Tablo 16. Ortak Mirasımız öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4. sınıf	“Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının değişimini karşılaştırabilme” “Aile tarihini yansıtan bir ürün oluşturabilme” “Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımanın önemini yorumlayabilme”	“Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana” “İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider”	“Anlatamam Derdimi Dertsiz İnsana” türküsü dinletilir. Öğrencilerden, aile büyüklerinin gençliğinde yaşadığı önemli bir olayı öğrenip, bu olayı temsilen bir anı kutusu tasarımları istenir. Kutunun içine (çizim, nesne temsili, dijital resim) konulacak şeyler, Canva ile sunum hâline getirilir ve sınıfta paylaşılır. “İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” türküsü dinletilir. Öğrenciler, yaşadıkları şehir veya ilçedeki tarihi/kültürel miras öğelerini araştırır. Ardından,

			Google Earth ya da Genially kullanarak “Miras Rotam” adlı dijital bir harita hazırlayıp üzerinde açıklamalar yapar. Çalışmalar panoya asılır ya da dijital sınıf panosunda paylaşılır.
5. sınıf	“Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme” “Anadolu’da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme” “Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme”	“Yaylalar” “Çal Dağlarından Gelirim”	“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” türküsü dinletilir. Öğrenciler, yaşadıkları ilin önemli ortak miras öğelerini araştırır. Ardından, Google Earth üzerinden bu öğeleri görsellerle işaretleyerek sınıfla paylaşır. “Çamlıbel’den de Baktı Köroğlu” türküsü dinletilir. Türküdeki cesaret, adalet, yolculuk, düzen gibi kavramlar üzerinden öğrencilerle geçmiş toplumların yaşam tarzı üzerine sohbet edilir. Ardından öğrencilere, ilk yerleşik köy toplumları (Çatalhöyük, Hacılar vb.) ile gelişmiş yerleşik medeniyetler (Hititler, Urartular) arasındaki toplumsal yapı, şehirleşme ve üretim tarzları gibi farkları bularak canva kullanarak bir hikaye defteri oluşturmaları istenir.
6. sınıf	“Türkistan’da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme” “VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkılarına dair akıl yürütebilme” “İslamiyet’in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi dönemin bakış açısıyla değerlendirebilme” “XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme”	“Çamlıbel’den Baktı Köroğlu” “Kerimoğlu Şu Dağları Aşıyor”	“Çamlıbel’den Baktı Köroğlu” türküsü dinletilir. Türküdeki Köroğlu figüründen yola çıkılarak, öğrenciler Türkistan’da kurulan ilk Türk devletlerinin kahramanlık, töre ve sözlü kültüre katkılarını araştırır. Araştırma sonuçları Canva üzerinden “İlk Türk Devletlerinden Bugüne” başlıklı bir infografik tasarımıyla sunulur. “Kerimoğlu Şu Dağları Aşıyor” türküsü dinletilir. Türküde geçen zorlu mücadele, dağları aşma ve direniş temaları üzerinden, öğrencilerle Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde yaşanan askerî mücadeleler üzerine sohbet edilir. Öğrencilerden, “Bir Türkmen Beyinin Gözünden Anadolu” başlıklı kısa bir öykü ya da senaryo yazmaları istenir. Yazılar Padlet üzerinden sınıf panosunda paylaşılır.
7. sınıf	“Osmanlı Devleti’nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme” “Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti’nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme” “Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme”	“Deniz Üstü Köprü” “Bahçaya Gel Göreyim”	“Deniz Üstü Köprü” türküsü dinletilir. Öğrenciler, Osmanlı’nın Akdeniz ve Hint Okyanusu’ndaki deniz politikalarını araştırır. Ardından, “Osmanlı’nın Denizlerdeki Stratejisi” başlıklı bir sunumu Canva ile hazırlar ve sınıfla paylaşır. “Bahçaya Gel Göreyim” türküsü dinletilir. Türküde geçen bahçe, doğa ve geleneksel çağrışımlar üzerinden, öğrenciler Osmanlı dönemine ait kırsal yaşama özgü bir kültürel öge belirler. Bu ögeyi Google Slides üzerinde fotoğraflar ve kısa açıklamalarla tanıttıkları “Kırsalda Osmanlı Kültürü” başlıklı dijital bir sunum hâline getirirler.

Bu tabloda, “Ortak Mirasımız” öğrenme alanına yönelik öğrenme çıktılarıyla halk türkülerinin nasıl ilişkilendirildiği gösterilmiştir. Seçilen türkülerde yer alan tarihî, kültürel ve toplumsal öğeler; geçmişten günümüze uzanan ortak değerlerin ve mirasın öğrenciler tarafından tanınmasına katkı sağlayacak biçimde öğrenme çıktılarıyla eşleştirilmiştir. Öğrencilerin aile tarihi, geleneksel yaşam biçimleri, Türk ve İslam medeniyetlerine ait unsurlar ve yerel kültürel değerler hakkındaki kazanımları, halk türkülerini aracılığıyla desteklenmiş; etkinlik önerileriyle bu bağ kurulmuştur.

Tablo 17. Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4. sınıf	“Cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk’ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıkları yorumlayabilme” “Cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkılarını yorumlayabilme” “Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme”	“Çağırın Efeleri” “Çökertme”den Çıktım Başım Selamet”	“Çağırın Efeleri” türküsü dinletilir. Türküdeki direniş, özgürlük ve halk önderliği temalarından yola çıkılarak, öğrencilerle Cumhuriyet döneminde gerçekleşen değişimler (eğitimde fırsat eşitliği, kadın hakları, laik hukuk sistemi vb.) üzerine konuşulur. Öğrenciler, bu kazanımlardan birini seçerek Cumhuriyet’in yaşamımıza etkileri konulu kısa dijital sunumlar hazırlar ve sınıfta paylaşırlar. “Çökertme”den Çıktım Başım Selamet” türküsü dinletilir. Türküdeki haksızlığa karşı duruş ve bireysel hak arayışı temalarından hareketle, öğrencilerle adalet, özgürlük ve vatandaşlık konuları üzerine sohbet edilir. Ardından sınıfta demokratik bir ortam oluşturularak öğrenciler sınıf meclisi kurar. Seçilen bir konuda tartışılır, oylama yapılır ve alınan karar tüm sınıfa duyurulur.
5. sınıf	“Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme” “Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme” “Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme” “Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme”	“Çarşambayı Sel Aldı” “Çökertme”den Çıktım Başım Selamet”	“Çarşambayı Sel Aldı” türküsü afet sonrası toplumsal dayanışmada hak ve sorumluluk bilincini işler. Öğrenciler doğal afetlerde temel hakların korunması üzerine fikir yazısı yazar. “Çökertme”den Çıktım Başım Selamet” türküsü dinletilir. Türkü, bireysel haklar ve duygusal özgürlük temalarını işler. Öğrencilerle hak ve özgürlük kavramları üzerine kısa bir sohbet yapılır. Ardından öğrenciler, Pixton adlı dijital araçla “Haklarımı Savunuyorum” başlıklı bir çizgi roman hazırlar. Her öğrenci, bir karakter oluşturarak günlük hayatta karşılaşılabileceği bir hak ihlalini ve buna verdiği tepkiyi kısa sahnelerle anlatır. Çalışmalar sınıfta paylaşılır ve üzerine tartışılır.
6. sınıf	“Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme” “Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme” “Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme”	“Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar” “Çarşambayı Sel Aldı”	“Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar” türküsü zorluklar karşısında toplumsal dayanışmayı ve sorumlulukları vurgular. Öğrenciler, hak ve sorumlulukların toplum düzenine katkısını örnek olaylarla tartışır. “Çarşambayı Sel Aldı” türküsü afet sonrası bilgi ve haberleşmenin önemini dolaylı şekilde yansıtır. Öğrenciler dijitalleşmenin afet haberleşmesi ve hak arayışındaki rolünü tartışır; poster hazırlar.
7. sınıf	“Türkiye Cumhuriyeti’nin temel niteliklerini özetleyebilme” “Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yönetim yapısını çözümleyebilme” “Ülkemizdeki demokrasinin gelişimini, demokrasinin temel ilkeleri açısından Yorumlayabilme” “Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilme”	“Çökertme”den Çıktım Başım Selamet” “İzmir’in Kavakları”	“Çökertme”den Çıktım Başım Selamet” türküsü haksızlığa karşı mücadele ve özgürlük arayışı temalarını işler. Öğrenciler demokrasi ve özgürlük ilişkisini tartışır, geçmişten bugüne demokrasi gelişim çizelgesi oluşturur. “İzmir’in Kavakları” türküsü mücadele ve adalet arayışı üzerinden demokrasi süreçleriyle ilişkilendirilebilir. Demokrasi uygulamalarında yaşanan problemler sınıfta tartışılır, çözüm önerileri yazılır.

Bu tabloda, “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları ile halk türkülerinin nasıl ilişkilendirildiği sunulmuştur. Seçilen türkülerde yer alan temalar; hak, özgürlük, adalet, katılım ve toplumsal sorumluluk gibi demokratik değerlerle örtüşen kazanımlarla eşleştirilmiştir. Öğrencilerin demokrasi kültürünü tanımaları, temel hak ve sorumluluklarını fark etmeleri ve toplumsal katılım süreçlerine dair bilgi edinmeleri amaçlanarak, her sınıf düzeyine uygun öğrenme çıktıları belirlenmiş; bu çıktılar, halk türkülerinin içerikleriyle desteklenmiş ve çeşitli uygulama önerileriyle somutlaştırılmıştır.

Tablo 18. Hayatımızdaki Ekonomi öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4. sınıf	“Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili grafik yorumlayabilme” “İstek ve ihtiyaçları arasındaki bilinçli seçimleri hayatına yansıtabilme “Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini çözümleyebilme”	“Yayla Suyu Yan Gider” “Sarı Buğday Başyım”	“Yayla Suyu Yan Gider” türküsü dinletilir. Ardından öğrencilere Türkiye'deki su tüketimini gösteren basit bir grafik sunulur. Grafik üzerinden sınıfta yorum yapılır: “Su kaynakları neden azalıyor?”, “Nerelerde tasarruf edebiliriz?” gibi sorular sorulur. Öğrenciler, Kahoot ya da Wordwall üzerinden mini bir grafik okuma testiyle öğrendiklerini pekiştirir. “Sarı Buğday Başyım” türküsü dinletilir. Ardından öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup bir ürün seçer (örneğin: ekmek, süt, yumurta). Bu ürünün üretimden tüketime kadar geçirdiği aşamaları çizerek Google Jamboard'da sunar. Her grup sunum yapar.
5. sınıf	“Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlaya bilme” “İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme” “Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetlerine özetleyebilme”	“Dere Geliyor Dere” “Gelin Yaylanız Çiyilli Pınar”	“Dere Geliyor Dere” türküsü dinletilir. Ardından öğrencilerle “su kaynakları neden önemlidir?”, “su boşa harcanırsa neler olur?” gibi sorular üzerine sohbet edilir. Öğrencilerden 3 kişilik gruplar oluşturularak su tasarrufu yapan bir ailenin günlük hayatını anlatan kısa bir canlandırma yapmaları istenir. Gruplar sınıf önünde kısa kısa sunumlarını oynarlar. “Gelin Yaylanız Çiyilli Pınar” türküsü dinletilir. Türküde geçen yayla, doğa ve kırsal yaşam üzerinden öğrencilerle yaşadıkları ilin (örneğin yaylacılık, tarım, hayvancılık, sanayi) ekonomik faaliyetleri konuşulur. Öğrenciler kâğıt üzerine yaşadıkları ilin ekonomik etkinliklerini simgeleyen çizimler yapar ve altına kısa açıklamalar yazar. Çalışmalar sınıf panosunda sergilenir.
6. sınıf	“Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme” “Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme” “Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama projesi önerisi hazırlayabilme”	“Sarı Buğday Başyım” “Silifke'nin Yoğurdu”	“Sarı Buğday Başyım” türküsü dinletilir. Ardından öğrencilerle buğdayın üretildiği bölgeler, bu ürünle yapılan ekonomik faaliyetler (tarım, değirmencilik, ekmek üretimi) üzerine sohbet edilir. Öğrenciler, Türkiye haritası üzerine hangi bölgede hangi doğal kaynağın hangi ekonomik faaliyeti desteklediğini eşleştiren renkli kartlar ile grup posterleri hazırlar. Her grup sınıfa sunar. “Silifke'nin Yoğurdu” türküsü dinletilir. Türkü üzerinden yerel ürünler ve yöresel üretim hakkında konuşulur. Öğrencilerden bir grup çalışması yapmaları istenir. Her grup kendi hayali ürününü tasarlar (örneğin: organik yoğurt, köy peyniri, doğal sabun) ve bu ürün için basit bir “reklam afişi ve satış fikri” geliştirir. Afişler pastel boyalarla çizilir, pazarlama fikri sözlü olarak sunulur.
7. sınıf	“Millî kalkınma hamlelerini neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme” “Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve	“Çökertme'den Çıktım Başım Selamet” “Sarı Buğday Başyım”	“Çökertme'den Çıktım Başım Selamet” türküsü dinletilir. Türküdeki direniş, mücadele ve hak arayışı temaları üzerinden, Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik kalkınma hamleleri üzerine sohbet yapılır. Öğrencilerden, 1923 sonrası kalkınma hamlelerinden birini temsil edecek bir mini canlandırma ya da afiş çalışması yapmaları istenir. Gruplar sınıf önünde sunum yapar.

tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme”	“Sarı Buğday Başıyım” türküsü dinletilir. Buğdayın üretiminden ekmeye dönüşümüne kadar olan süreç öğrencilerle birlikte aşama aşama konuşulur. Ardından öğrenciler 3 gruba ayrılır: üreticiler, dağıtıcılar, tüketiciler. Her grup kendi görevini temsilen kısa bir sunum veya rol oynama çalışması yapar. Böylece döngüsel yapının nasıl işlediği sınıf içinde somutlaştırılır.
---	--

Bu tabloda, “Hayatımızdaki Ekonomi” öğrenme alanına ait öğrenme çıktılarıyla halk türkülerinin nasıl ilişkilendirildiği gösterilmiştir. Öğrencilerin doğal kaynak kullanımı, üretim-tüketim süreçleri, ekonomik faaliyetlerin yerel ve ulusal boyuttaki etkileri gibi konulardaki kazanımları doğrultusunda seçilen türküler, içeriklerindeki üretim, geçim, çevre-insan ilişkisi gibi temalarla eşleştirilmiştir. Her sınıf düzeyine uygun öğrenme çıktıları belirlenmiş; bu çıktılar halk türkülerinin sunduğu yaşam kesitleriyle ilişkilendirilmiş ve uygulamaya dönük etkinliklerle desteklenmiştir.

Tablo 19. Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanlarında öğrenme çıktısı ve halk türküsü ilişkisi

Sınıf seviyesi	Öğrenme çıktıları	İlişkilendirilen Türkü	İlişkilendirme örneği
4.Sınıf	“Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtabilme”	“Çarşamba’yı Sel Aldı” “Uzun İnce Bir Yoldayım”	“Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsü zor durumlar karşısında tedbirli olmanın önemini vurgular. Öğrenciler çevrim içi ortamda güvenli davranış kuralları posterleri hazırlar.
	“Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme” Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme	Uzun İnce Bir Yoldayım	“Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsü hayatta ilerleme, hedeflere ulaşma sürecini simgeler. Öğrenciler seçtikleri bir bilim insanının çocukluk hayatını araştırır ve kendi yaşamıyla karşılaştırır.
5.Sınıf	“Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerini tartışabilme”	“Çökertme’den Çıktım Başım Selamet”	“Çökertme’den Çıktım Başım Selamet” türküsü değişim ve yeniliğe karşı toplumda oluşan direnci temsil eder. Öğrenciler geçmişte yaşanan değişimlere verilen tepkilerle, bugünkü teknolojik gelişmelere verilen tepkileri karşılaştırır.
	“Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme”	“Çarşambayı Sel Aldı”	
	Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme	Çarşambayı Sel Aldı	“Çarşamba’yı Sel Aldı” türküsü afet sonrası doğru bilgi paylaşımının hayati önem taşımasını anlatır. Öğrenciler çevrim içi ortamda güvenli davranış ve bilinçli kullanım üzerine bir poster hazırlar.
6.Sınıf	“Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolünü yapılandırabilme”	“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” “İzmir’in Kavakları”	“İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” türküsü dinletilir. Geçmişteki ulaşım yolları ve iletişim biçimleri üzerine sohbet edilir. Öğrenciler, kültürel etkileşimin geçmişte nasıl olduğunu ve bugün teknoloji sayesinde nasıl değiştiğini iki sütunlu bir tablo ile karşılaştırır. Tablolar sınıfta sunulur.
	“Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme” Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme	İzmir’in Kavakları	“İzmir’in Kavakları” türküsü bireysel hak arayışı ve sahip çıkma duygusuyla ilişkilendirilebilir. Öğrenciler telif hakkı kavramını araştırır; özgün ürünlerin korunması konusunda bilgilendirme metni yazar.
7.Sınıf	“Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplum hayatına etkilerine	“Uzun İnce Bir Yoldayım”	“Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsü dinletilir. Türküde geçen yolculuk metaforu üzerinden öğrencilerle, geçmişte ulaşım ve iletişim nasıl sağlanıyordu, bugün nasıl, gelecekte nasıl

ilişkin bulunabilme”	öngöründe	“Çarşambayı Sel Aldı”	olabilir? üzerine yönlendirici sorularla tartışma yapılır. Ardından öğrencilerden “Gelecekte Yaşam” konulu kısa bir kompozisyon yazmaları istenir. Yazıda ulaşım, sağlık, iletişim ya da eğitim gibi alanlarda teknolojinin topluma nasıl yön vereceği hakkında öngörülerini ifade ederler. İsteyen öğrenciler yazılarını sınıfla paylaşır.
“Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair genelleme yapabilme”			
“Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme”			
Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme		Çarşambayı Sel Aldı	“Çarşambayı Sel Aldı” türküsü afet gibi toplumsal bir sorun karşısında çözüm ve dayanışma ihtiyacını yansıtır. Öğrenciler doğal afetler gibi toplumsal sorunlara bilimsel sorgulama basamaklarını kullanarak çözüm önerileri geliştirir.

Bu tabloda, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanına ait öğrenme çıktılarının halk türkülerinin içerikleriyle nasıl ilişkilendirildiğine yer verilmiştir. Öğrenme çıktıları kapsamında teknolojik gelişmelerin toplumsal etkileri, çevrim içi güvenlik kuralları, sosyal bilimlerin alanları ve bilimsel sorgulama süreçleri gibi temalar belirlenmiş; bu temalar, seçilen halk türkülerinin içerdiği mesajlarla örtüşecek şekilde eşleştirilmiştir. Hazırlanan etkinlik örneklerinde, öğrencilerin dijital araçları bilinçli kullanmaları, sosyal bilimsel düşünme becerileri kazanmaları ve teknoloji-toplum ilişkisini fark etmeleri amaçlanmıştır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada ulaşılan bulgular, halk türkülerinin yalnızca kültürel mirasın taşıyıcısı olmadığını; aynı zamanda değer aktarımı ve alan becerilerinin geliştirilmesi açısından Sosyal Bilimler öğretiminde işlevsel bir materyal sunduğunu göstermektedir. En sık tekrar eden değerlerin sevgi, duyarlılık, merhamet, sorumluluk ve vatanseverlik olması, önceki çalışmalarla da doğrudan örtüşmektedir. Nitekim Biçer (2024) Aksaray türkülerinde, İlhan ve Çiftçi (2024) ise TRT repertuarındaki 1218 türküde sevgi değerinin baskın olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, Üztemur, Sevigen ve İnel’in (2021) popüler müzik analizleriyle de paralellik göstermektedir.

Türkülerin yalnızca değer aktarımı değil, beceri gelişimi açısından da katkı sunduğu görülmektedir. Özellikle zamanı algılamak, mekânsal düşünme ve tarihsel empati gibi beceriler, sözlü kültürün anlatı gücüyle desteklenmektedir. Bu durum, göç konusunu türkü temelli işleyen Gülüm ve Ulusoy (2008) ile öğrenme kalıcılığına vurgu yapan Korkut ve Avcı’nın (2023) deneysel araştırmalarıyla da örtüşmektedir. Sevgi ve duyarlılık değerlerinin Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerine ait türkülerde ortak biçimde öne çıkması, halk türkülerinin tarihsel olarak toplumsal duyguların aktarımını üstlenen bir sözlü kültür ürünü olmasından kaynaklanmaktadır. Türküler, bireylerin gündelik yaşamda yaşadıkları sevinç, özlem, acı ve kayıpları ifade ettikleri anlatılar olarak şekillenmiş; bu durum sevgi ve duyarlılık gibi insani değerlerin türkü sözlerinde baskın biçimde yer almasına yol açmıştır (İlhan & Çiftçi, 2024; Biçer, 2024). Farklı yörelere ait türkülerde benzer değerlerin görülmesi ise bu değerlerin yalnızca yerel değil, Türk toplumunun ortak kültürel ve tarihsel yapısını yansıtan temel unsurlar olduğunu göstermektedir. Bu

durum, kültürel mirasın toplumsal kimlik ve ortak değerlerin aktarımındaki rolüne dikkat çeken Temizyürek ve Baş'ın (2024) vurgularıyla da örtüşmektedir.

Ayrıca bulgular, ders kitaplarıyla da uyumludur. Yalçın ve Güleç'in (2022) ders kitaplarında en yoğun görülen değerler olarak "duyarlılık" ve "estetik" değerlerini tespit etmeleri, çalışmamızdaki bulgularla paralellik göstermektedir. Ancak Kapağan ve Atmaca (2023), kitaplarda yer alan türkülerin yüzeysel işlendiğini; Bayram (2021) ise sözlü ve yazılı ürünlerin sistematik kullanılmadığını belirtmiştir. Bu açıdan araştırmamız, halk türkülerinin değer, beceri ve öğrenme alanlarıyla bütüncül entegrasyonunu ortaya koyarak literatürdeki boşluğu doldurmaktadır.

Son olarak, Temizyürek ve Baş'ın (2024) kültürel mirasın kimlik ve vatandaşlık bilincindeki rolüne dair vurguları ile Avcı ve Memişoğlu'nun (2016) öğretmenlerin materyal eksikliğine işaret eden bulguları dikkate alındığında; türkülerin Sosyal Bilgiler öğretiminde planlı ve amaçlı biçimde kullanılması, öğrencilerin yerel kültürle bağ kurmalarına katkı sunabileceği gibi, öğretmenlerin öğretim sürecinde karşılaştıkları yöntemsel sınırlılıkların azaltılmasına da katkı sağlayabilecek bir uygulama olarak değerlendirilebilir.

SONUÇLAR

Bu araştırmada, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen toplam 84 halk türküsü incelenmiş ve bu türkülerde yer alan değerler, alan becerileri ve öğrenme alanlarının 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile ilişkisi bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, halk türkülerinin yalnızca kültürel mirası yansıtan estetik ürünler olmadığını; aynı zamanda Sosyal Bilgiler öğretiminde programla ilişkilendirilebilecek zengin bir pedagojik içerik sunduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçları, halk türkülerinde sevgi, duyarlılık, merhamet, sorumluluk ve sabır gibi insani ve toplumsal değerlerin tüm bölgelerde ortak biçimde öne çıktığını ortaya koymuştur. Bölgesel farklılıklar bulunmakla birlikte, bu değerlerin Türkiye'nin farklı coğrafi ve kültürel bağlamlarında benzer biçimde temsil edilmesi, halk türkülerinin ortak toplumsal değerleri taşıyan güçlü bir kültürel anlatı niteliği taşıdığını düşündürmektedir. Bu durum, halk türkülerinin Sosyal Bilgiler öğretiminde değerler eğitimi açısından anlamlı bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Alan becerileri açısından değerlendirildiğinde, halk türkülerinde özellikle zamanı algılama ve kronolojik düşünme, mekânsal düşünme ve tarihsel empati becerilerinin öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra sosyal katılım, coğrafi sorgulama, değişim ve sürekliliği algılama, kanıta dayalı sorgulama ve mantıksal muhakeme gibi becerilerin de türkülerin sözlü içeriğiyle ilişkilendirilebilir nitelikte olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, halk türkülerinin geçmiş, mekân ve toplumsal yaşamla ilişkili bilişsel süreçleri destekleyen bir anlatı yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrenme alanları bağlamında elde edilen sonuçlar, halk türkülerinin Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan Birlikte Yaşamak, Ortak Mirasımız, Yaşayan Demokrasimiz, Evimiz Dünya, Hayatımızdaki Ekonomi ve Teknoloji ve Sosyal Bilimler gibi farklı öğrenme alanlarıyla yüksek düzeyde

örtüşüğünü göstermektedir. Bu örtüşme, halk türkülerinin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel konuların öğretiminde çok yönlü bir içerik sunabildiğine işaret etmektedir.

Her ne kadar Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı henüz tüm sınıf düzeylerinde uygulama sürecini tamamlamamış olsa da bu çalışma kapsamında ortaya konulan değer ve alan becerileri eşleşmelerinin program metni ve kuramsal çerçeve temelinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu yönüyle araştırmanın, halk türkülerinin Sosyal Bilgiler öğretiminde nasıl yapılandırılabilirliğine ilişkin ilk değerlendirmeler sunduğu ve programın uygulama sürecinde öğretmenler için yol gösterici bir çerçeve oluşturduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Öğretim Programı kapsamında derslerini planlarken, bu çalışma bulgularından faydalanabilirler. Çalışmada ortaya konulan değer, alan becerileri ve halk türkülerinin eşleştirilmesine ilişkin bulgular türkülerini ders planları ve sınıf içi etkinlikler kapsamında kullanılması sürecinde kılavuz niteliği taşıyabileceğinden her sınıf seviyesinde rahatlıkla kullanılabilir.
- 4, 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler derslerinde, öğrenme alanlarının niteliğine uygun olarak seçilen halk türkülerinin; özellikle tarihsel empati, zamanı algılama ve mekânsal düşünme gibi alan becerilerinin desteklenmesinde yardımcı bir öğretim materyali olarak kullanılması önerilmektedir.
- İleride yapılacak araştırmalarda bu çalışmada elde edilen bulgular kullanılarak eylem araştırmaları veya deneysel çalışmalar yapılabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarların bu makaleye katkı oranı eşittir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu makale ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Etik Onay

Bu çalışma etik onay gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA

- Avcı, F., & Memişoğlu, H. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel mirasa ilişkin görüşleri. *IO: Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 101–113. <https://doi.org/10.17051/io.2016.42123>
- Bahar, O., Çelik, N., & Samırkaş, M. (2016). *Farklı boyutları ile sürdürülebilir turizm*. Ankara: Süre Yayınevi.
- Bayram, E. (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin kullanımı konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Türk Kültür ve Medeniyet Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 346–358.
- Biçer, A. (2024). TRT müzik arşivindeki Aksaray yöresi türkülerinde kök değerlerin analizi: Nitel bir inceleme. *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 148–161. <https://doi.org/10.62356/cihansumul.1532139>
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). Eğitim araştırmalarında kullanılan nitel veri analiz yöntemleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1309–1346.
- Çiçek, N. (2023). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde edebi ürün ve şarkı kullanımına ilişkin değerlendirmeleri* (Yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> (Tez No. 811778)
- Dinçer, S. (2018). Content analysis in educational science research: Meta-analysis, meta-synthesis, and descriptive content analysis. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(1), 176–190. <https://doi.org/10.14686/buefad.363159>
- Gülüm, H., & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler dersinde göç konusunun işlenmesinde halk türkülerinin kullanılması: Örnek bir çalışma. *Millî Eğitim Dergisi*, (179), 110–122.
- İlhan, B. (2023). Âşık Daimî'ye ait türkülerin değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(1), 17–30.
- İlhan, S. Y., & Çiftçi, E. (2024). TRT repertuarındaki türkülerin bölgelere göre değer ifadeleri açısından karşılaştırılması [Comparing the values expressed in Turkish folk songs on TRT's repertoire across regions]. *Konservatoryum – Conservatorium*, 11(1), 156–163. <https://doi.org/10.26650/CONS2024-1471282>
- İncetaş, Ç., & Kurtaslan, H. (2024). Yozgat yöresi kadın ağzı türkülerinde sözlü anlatımlar ve müzikal yapıların incelenmesi. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 12(1), 79–101. <https://doi.org/10.12975/rastmd.20241215>
- Johnson, B., & Christensen, L. (2017). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (6th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kapağan, E., & Kayalı Atmaca, B. (2024). Ortaokul ders kitaplarında yer alan türküler üzerinden kültür ve değerler aktarımı [Transfer of culture and values through the Turkish folk song in secondary

- school lesson books]. In *XI Beyn lxalq Türk Dünyası Araştırmaları Simpoziumu Bildirileri* (pp. 792–802). Bak , Azerbaijan.
- Kıral, B. (2020a). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kıral, B. (2020b). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170–189.
- Kolaç, E., &  zer, M. (2018). Sosyal bilgiler  ğretmen adaylarının duyuşsal özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve  ğretim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 2627–2634.
- Korkut, ř., & Avcı, C. (2023). The effect of social studies teaching supported by folk songs on gifted students' self-regulation skills and retention of learning. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 10(4), 329–343.
- Kuşçuoğlu, G.  ., & Taş, M. (2017). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 2(1), 58–67.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024a). *Sosyal Bilgiler Dersi  ğretim Programı (4–7. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024b). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Öğretim programları ortak metni*. Ankara: MEB Yayınları.
- Ocak, G. (2019). Bilimsel araştırmalarda kullanılan veri toplama yolları. G. Ocak (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (ss. 218–268). Ankara: Pegem Akademi.
-  nal, A.,  nal, A., & Genç, S. Z. (2023). Kırşehir türkülerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi: Neşet Ertaş  rneği. *Dede Korkut Türk Kültürü ve Edebiyatı Dergisi*, 6(1), 169–188.
- Özbaş,  . B. (2009). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi* içinde (ss. 702–718). Ankara: Pegem Akademi.
-  zdemir, M. (2011). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir  alışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323–343.
- Safran, M. (2011). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. B. Tay & A. Öcal (Eds.), * zel  ğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler  ğretimi* içinde (ss. 1–19). Ankara: Pegem Akademi.
- Sak, R., şahin Sak,  . T., öneren şendil,  ., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227–250. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sığrı,  . (2021). *Nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- şahin, H.  . (2009). Dalyan ve Köyceğiz çevresinde gelenek, turizm ve folklorizm. *Milli Folklor Dergisi*, 82, 50–58.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (n.d.). Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>
- Temizyürek, F., & Baş,  . (2024). *Kültürel miras ve eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu. (2006a). *Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi – 1* (2. baskı). Ankara: Müzik Dairesi Yayınları.

- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu. (2006b). *Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi – 2* (2. baskı). Ankara: Müzik Dairesi Yayınları.
- Turhan, B., & Kova, N. (2012). Değerler eğitimi açısından Türk halk müziği ve halk ozanları. *Değerler Eğitimi Dergisi, 10*(24), 111–130.
- UNESCO. (2020). *Education for sustainable development: A roadmap*. Paris: UNESCO. <https://doi.org/10.54675/YFRE1448>
- Üztemur, S., Sevigen, E., & İnel, Y. (2021). “Barış Abi”yle değer öğretimi: Barış Manço eserlerinde değerler. *Başkent University Journal of Education, 8*(1), 107–117.
- Yalçın, A., & Güleç, S. (2022). Sosyal Bilgiler ders kitapları “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer alan değerlerin incelenmesi [Investigation of the values in the “Culture and Heritage” learning area of social studies textbooks]. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(3), 741–762. <https://doi.org/10.19171/uefad.1181147>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A., & Açar, A. (2021). Erzincan yöresine ait halk türkülerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi: Ali Ekber Çiçek örneği. *Erzincan Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14*(1), 311–325. <https://doi.org/10.46790/erzisosbil.987270>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Culture is broadly defined as the set of spiritual, artistic, intellectual, aesthetic, and emotional elements that shape societies and are transmitted across generations. According to the Turkish Language Association (TDK), culture represents the totality of intellectual and artistic works specific to a community. One of the most significant components of culture is *cultural heritage*, which not only embodies tangible elements such as monuments, historical sites, and artifacts but also intangible elements such as language, literature, music, rituals, and traditions (Şahin, 2009; Kuşçuoğlu & Taş, 2017). Cultural heritage plays a key role in sustaining collective memory and transmitting values across generations (Temizyürek & Baş, 2024).

In this regard, education is an important means of preserving and transmitting cultural heritage. UNESCO’s (2020) global education strategy emphasizes that education should go beyond cognitive knowledge and also foster values, attitudes, and behaviors. Social Studies, as a multidisciplinary field, holds a central place in this process by helping students understand their cultural past, internalize social values, and develop civic responsibility (Özbaş, 2009; Safran, 2011). However, research indicates that cultural heritage content is not sufficiently integrated into the Social Studies curriculum (Avcı &

Memişoğlu, 2016). This highlights the importance of using cultural resources—particularly folk music—as pedagogical tools that can bridge cultural continuity with values education.

Purpose

The main purpose of this study is to examine how folk songs from the seven geographical regions of Turkey correspond with the values, skills, and learning areas identified in the 2024 Social Studies Curriculum and the Türkiye Yüzyılı Maarif Model. By analyzing the thematic alignment between folk songs and curriculum components, the study aims to identify this alignment and to offer recommendations regarding the use of folk music as both a carrier of cultural heritage and an effective educational material.

In addition, the research aims to provide practical suggestions for teachers on how to integrate folk songs into classroom practices, thereby enriching the teaching and learning process. Folk songs are expected to contribute not only to cultural identity formation but also to students' affective and cognitive development.

Method

This study employed a qualitative research design using document analysis. Document analysis enables the investigation of events and phenomena through written and visual materials, offering a deeper contextual understanding (Yıldırım & Şimşek, 2018; Kırıl, 2020). Within this framework, the research examined the 2024 Social Studies Curriculum, the Türkiye Yüzyılı Maarif Model Common Text, and the TRT Turkish Folk Music Anthology of Oral Works (Volumes I and II).

From the TRT anthology, a total of 84 folk songs—12 representing each of Turkey's seven geographical regions—were selected as the primary data source. The folk songs were selected using criterion-based purposive sampling to ensure balanced regional representation. The selection criteria included the presence of age-appropriate lyrics, the potential relevance of the songs' content to curricular values, skills, and learning areas, and their inclusion in the first or second volumes of the TRT anthology.

The selected songs were analyzed in terms of their lyrics to determine their relationship with curricular values, skills, and learning areas. Content analysis was applied to identify recurring themes and to classify the songs according to categories such as “values” (e.g., love, responsibility, patience) and “skills” (e.g., chronological thinking, spatial thinking, historical empathy).

Reliability and validity were supported through careful selection of sources, transparent coding procedures, and systematic analysis supported by descriptive frequency indications and illustrative examples. In this process, the research adhered to the principles of qualitative inquiry, ensuring impartiality in the evaluation of documents and presenting findings in a structured and verifiable manner.

Discussion

The findings of this study indicate that folk songs are not only carriers of cultural heritage but also functional instructional materials in Social Studies education, particularly in terms of value transmission and the development of domain-specific skills. The prominence of values such as love, sensitivity,

compassion, responsibility, and patriotism is consistent with previous studies based on the TRT repertoire and regional folk songs (Biçer, 2024; İlhan & Çiftçi, 2024).

In addition to values, folk songs were found to support skills such as perceiving time and chronological thinking, spatial thinking, and historical empathy through their narrative structure. These results are in line with earlier experimental and narrative-based studies emphasizing the educational potential of folk songs in Social Studies instruction (Gülüm & Ulusoy, 2008; Korkut & Avcı, 2023).

Overall, the findings suggest that folk songs can be systematically integrated into Social Studies curricula as meaningful instructional resources that support both affective and cognitive learning processes, thereby addressing gaps identified in previous research regarding the limited and superficial use of oral cultural products in education.

Conclusion

This study analyzed 84 folk songs selected from Turkey's seven geographical regions to explore their relationship with the values, skills, and learning areas of the 2024 Social Studies Curriculum. The findings indicate that folk songs reflect core human values such as love, sensitivity, responsibility, patience, and patriotism, while also supporting the development of skills including chronological thinking, spatial thinking, and historical empathy.

Beyond being elements of cultural heritage, folk songs emerge as functional instructional materials that can be meaningfully aligned with different learning areas of Social Studies, offering both affective and cognitive contributions to the teaching and learning process.

Recommendations

- Based on the findings of this study, Social Studies teachers working in middle schools may benefit from the identified relationships between folk songs, values, and domain-specific skills when planning their lessons within the framework of the Türkiye Century Education Model and the 2024 Social Studies Curriculum. The results of the study may serve as a guiding reference for integrating folk songs into lesson plans and classroom activities at different grade levels.
- In particular, folk songs selected in accordance with the characteristics of learning areas can be used as supportive instructional materials to foster skills such as historical empathy, perceiving time and chronological thinking, and spatial thinking in Grades 4–7 Social Studies courses.
- For future research, the findings of this study may be used as a foundation for conducting action research or experimental studies aimed at developing and testing concrete instructional models for the systematic integration of folk songs into Social Studies education.